

KOBILARNA LIPICA

LIPICA 5, 6210 SEŽANA

ZDRUŽENJE REJCEV LIPICANCA SLOVENIJE

**REJSKI PROGRAM ZDRUŽENJA REJCEV
LIPICANCA SLOVENIJE ZA KONJE PASME
LIPICANEC**

KAZALO VSEBINE

1 PREDHODNA DOLOČILA	4
2 IZVOR IN RAZVOJ PASME	5
3 REJSKI CILJ	6
4 VELIKOST POPULACIJE	7
5 NAČIN REJE	8
6 REJSKE METODE	8
7 IDENTIFIKACIJA, REGISTRACIJA IN VPIS V RODOVNIŠKO KNJIGO	8
8 SELEKCIJSKI PROGRAM	10
8.1 Uvod	10
8.2 Vrednotenje porekla	11
8.3 Ocena lastnosti zunanosti	11
8.4 Preizkušanje delovne sposobnosti	11
8.5 Vrednotenje po kvaliteti potomstva	12
8.6 Presoja zdravja in plodnosti	12
8.7 Napovedovanje plemenske vrednosti – genetske vrednosti	13
8.8 Razvrščanje v kakovostne razrede	13
8.9 Odbira plemenskih živali	13
8.9.1 Odbira plemenjakov	13
8.9.2 Odbira ženskih živali	14
8.10 Zagotavljanje plemenjakov	14
8.11 Letni program pripustov	15
8.12 Zootehniška dokumentacija	15
8.12 Izdaja zootehniških dokumentov - potrdil	16
9 RAZVOJNE NALOGE	16
9.1 Sodelovanje pri dokončanju in aplikaciji informacijskega sistema	16
9.2 Izvajanje preizkusa delovne sposobnosti lipicancev	16
9.3 Sodelovanje pri uvajanju metod za napovedovanje plemenskih - genetskih vrednosti	16
10 UKREPI ZA GOSPODARNEJŠO REJO	17
11 ZAGOTAVLJANJE ŠIRJENJA GENETSKEGA NAPREDKA	17
11.1 Osveževanje pasme	17
11.2 Ohranjanje genetske variabilnosti	17
11.3 Zagotavljanje genetskih rezerv	17
12 OBJAVA PODATKOV IN PUBLIKACIJE	18
13 POGOJI ZA SODELOVANJE V REJSKEM PROGRAMU	19
PRAVILA O VODENJU RODOVNIŠKE KNJIGE ZDRUŽENJA REJCEV	
LIPICANCA SLOVENIJE	20
1 Splošna določila	20
2 Rodovniška knjiga	20
3 Vpis v rodovniško knjigo	21
Vpis žrebecev	22
Vpis Kobil	23
4 Istovetnost konja - Identiteta	24
5 Lastništvo	25
6 Vpis v register žrebet - registracija žrebet	25
6.1 Redni postopek	25

REJSKI PROGRAM ZA LIPICANCA
KOBILARNA LIPICA - ZRLS

6.2 Naknadna registracija žrebeta:	26
7 Izbira imena.....	27
7.2 Poimenovanje žrebčkov.....	27
7.3 Poimenovanje žrebičk.....	27
8 Zootehniška dokumentacija.....	28
8.1 Identifikacijski dokument (ID).....	28
8.2. Potrdilo o poreklu.....	28
8.3 Zootehniški dokument o priznanju plemenskega žrebca.....	29
8.4 Zootehniško spričevalo za žrebčevo seme, jajčne celice in zarodke.....	29
9 Dodatno označevanje konj.....	29
11 Preverjanje porekel.....	30
12 Register tujih konj.....	31
13 Register izpisanih konj.....	32
14 Register rejcev.....	33
15 Register lastnikov.....	33
16 Hlevska knjiga.....	33
17 Pristojbine.....	34

Avtor programa: mag. Janez Rus, dr.vet.med.

1 PREDHODNA DOLOČILA

1.1 Rejski program izvaja Združenje rejcev lipicanca Slovenije (v nadaljnjem besedilu ZRLS) v sodelovanju s Kobilarno Lipica, ki za ZRLS pogodbeno izvaja naloge javne službe na področju rodovništva in selekcije. V izvajanje rejskega programa so vključeni konji zasebnih rejcev, članov ZRLS.

1.2 Rejski program obsega ukrepe, ki so potrebni za - doseganje rejskega cilja v reji konj lipicanske pasme ki so vpisani v Rodovniško knjigo Združenja rejcev lipicanca Slovenije, in selekcijske ukrepe. Določa pogoje in način vodenja Rodovniške knjige Združenja rejcev lipicanca Slovenije.

1.3 Rejski program je usklajen z določili rejskega programa za konje pasme lipicanec Kobilarne Lipica, ki vodi izvorno rodovniško knjigo za lipicanca in z določili Zakona o živinoreji (Uradni list RS št. 18/02), ter podzakonskimi predpisi, ki urejajo področje živinoreje in konjereje:

Pravilnik o zootehniških in genealoških standardih za kopitarje (Ur. L. RS št.125-17098/2003).

Pravilnik o pogojih za priznanje rejskih organizacij, ki vodijo ali ustanavljajo rodovniško knjigo za registrirane kopitarje (Ur. L. RS št.125-17096/2003).

Pravilnik o pogojih za odbiro, ocenjevanje in priznavanje ter vpis plemenskih kopitarjev v rodovniško knjigo (Ur. L. RS št.125-17094/2003).

Pravilnik o poreklu žrebčevega semena, jajčnih celic in zarodkov registriranih plemenskih kopitarjev (Ur. L. RS št.125-17086/2003).

Pravilnik o sprejetju registriranih kopitarjev za pleme (Ur. L. RS št.125-17082/2003).

Pravilnik o metodah za merjenje in ocenjevanje lastnosti kopitarjev in metodah za napovedovanje genetskih vrednosti za kopitarje (Ur. L. RS št.125-17080/2003).

Pravilnik o pogojih za odobritev organizacij in priznanje drugih organizacij v konjereji (Ur. L. RS št.125-17070/2003).

Pravilnik o identifikaciji in registraciji kopitarjev (Ur. L. RS št.125-17042/2003).

Pravilnik o pogojih za udeležbo kopitarjev na tekmovanjih ter zbiranju podatkov s tekmovanj za kopitarje (Ur. L. RS št.125-17041/2003).

Pravilnik o zootehniških in genealoških pogojih za uvoz plemenskih živali, njihovega semena, jajčnih celic in zarodkov iz tretjih držav (Ur. L. RS št.125-17015/2003).

Pravilnik o ohranjanju biotske raznovrstnosti v živinoreji (Ur. L. RS št.90-11001/2004).

1.4 Rejski program upošteva tudi mednarodne sporazume o reji lipicanca, sklenjene v Mednarodnem lipicanskem združenju - Lipizzan International Federation (LIF) s sedežem v Bruslju (LIF establishing acts, Bruxelles 2001).

1.5 Združenje rejcev lipicanca Slovenije izvaja rejski program za konje svojih članov vpisane v Rodovniško knjigo Združenja rejcev lipicanca Slovenije.

1.6 Kobilarna Lipica sodeluje pri izvajanju rejskega programa ZRLS z izvajanjem dejavnosti, ki imajo po določenih ZKL in ZŽ značaj javne službe:

- rodovništvo, preizkušanje in selekcija konj;

- spremljanje reje in vzreje konj lipicancev v lasti drugih pravnih in fizičnih oseb v Republiki Sloveniji, ki so člani združenja rejcev lipicancev,
- zagotavljanje potrebnega števila žrebcev - plemenjakov oziroma potrebnih količin žrebčevega semena za plemenske kobile teh rejcev, ter
- strokovno svetovanje tem rejcem;

2 IZVOR IN RAZVOJ PASME

Lipicanec, ena najstarejših kulturnih pasem konj v Evropi in na svetu, je v rejskem zgodovinskem in kulturnem in smislu izjemna in nadvse pomembna pasma, ki se je v času od ustanovitve Kobilarne Lipica leta 1580, izoblikovala v Kobilarni Lipica in se razvijala na temeljih vsestranskega preizkušanja v Španski dvorni jahalni šoli na Dunaju, v zadnjem stoletju pa tudi v posameznih državnih kobilarnah tradicionalnih rejskih dežel - Hrvaška, Italije, Madžarske, Romunije in Slovaške.

Kobilarno Lipica je leta 1580 ustanovil habsburški nadvojvoda Karel II, regent Štajerske, Koroške, Kranjske, Istre in Trsta, ki je vas Lipico s posestvom odkupil od tržaškega škofa Coreta. Za oplemenjevanje kraških konj, ki so že v antiki in srednjem veku sloveli po svoji lepoti, vzdržljivosti in čvrsti konstituciji, so bili že v prvem letu v Španiji kupljeni trije plemenski žrebci, v naslednjem letu pa 6 žrebcev in 24 kobil. Tudi kasneje so rejo "Kraških konj", kot so imenovali konje zrejene v Lipici, dopolnjevali z nakupi plemenskih živali, predvsem žrebcev v Španske, Neapolitanske, Danske in Kladrubške reje, od prve polovice 19. stoletja pa tudi arabskih konj.

Klasične žrebčevske linije, ter klasični rodovi kobil so se izoblikovali v Lipici koncem 18. in v začetku 19. stoletja:

Klasične linije žrebcev:

- Pluto (Pluto sen.1765,)
- Conversano (Conversano senior,1767).
- Neapolitano (Neapolitano senior,1770)
- Maestoso (Maestoso senior, 1773)
- Favory (Favory senior,1779)
- Siglavy (or. a. Siglavy senior, 1810)

Klasični rodovi kobil:

- 1.Sardinia (Sardinia, 1776, Lipica)
- 2.Spadiglia (Spadiglia, 1778, Lipica)
- 3.Argentina (Argentina 1767, Lipica)
- 4.Africa (Africa, leta 1747, Kladruby)
- 5.Almerina (Almerina, 1769, Kladruby)
- 6.Presciana/Bradamanta (Presciana, 1782/1777, Kladruby)
- 7.Englanderia (Englanderia, 1773, Kladruby)
- 8.Europa (Europa, 1774, Kladruby)
- 9.Stornella/Fistual (Stornella/Fistula, 1771, Kopčani)
- 10.Ivanka/Famosa (Ivanka/Famosa, 1754/1773, Kopčani)
- 11.Deflorata (Deflorata, 1767, Frederiksborg)
- 12.Gidrana (Gidrane, 1841, Lipica)

13. Djebrin (100 Generale Junior, 1824, Babolna)
14. Mercurio (60 Freies Gestuet, 1806, Radautz)
15. Theodorosta (Theodorosta, 1870, Bukovina)
16. Capriola (Capriola, 1785 Kladruby)
17. Rava (Rava, 1755, Kladruby)

Koncem 19. in v začetku dvajsetega stoletja sta se v Kobilarnah na Hrvaškem, Madžarskem in v Romuniji izoblikovali dve novi žrebčevski liniji Tulipan in Incitato ter številni novi rodovi kobil - 14 hrvaških rodov, 13 madžarskih rodov, 14 romunskih rodov in trije jugoslovanski rodovi; (Priloga 1. LIF establishings acts, Bruxeles 2001). Po letu 1947 se je v Lipici izoblikoval novi rod Rebecca/Thais (Rebecca, Višnjevci).

Kobilarna Lipica je po letu 1947 obnovila rejo in z ustanovitvijo šole klasičnega dresurnega jahanja ter načrtno rabo zrejenih konj v vpregah zagotovila preizkušanje delovnih sposobnosti konj v tradicionalni, dotlej uveljavljeni obliki.

Zaradi svoje maloštevilnosti in razpršenosti celotne populacije velja lipicanska pasma za izjemno ogroženo, ne le v smislu ohranjanja zadovoljivega števila živali za zagotavljanje potrebne genetske raznovrstnosti, temveč predvsem v smislu ohranjanja pasemskih značilnosti. Zato ta rejski program uveljavlja tudi sodelovanje s Kobilarno Lipica in drugimi rejskimi organizacijami v okviru LIF.

Pasma je razširjena po vsej državi in 18 državah Evrope, Amerike, Afrike in Avstralije.

3 REJSKI CILJ

3.1 Lipicanec je slovenska avtohtona pasma, ki se je v času od ustanovitve Kobilarne Lipica leta 1580, izoblikovala v Kobilarni Lipica in se razvijala na temeljih vsestranskega preizkušanja v Španski dvorni jahalni šoli na Dunaju, v zadnjem stoletju pa tudi v posameznih državnih kobilarnah tradicionalnih rejskih dežel - Hrvaška, Italije, Madžarske, Romunije in Slovaške. Pasma je razširjena po vsej državi in 18 državah Evrope, Amerike, Afrike in Avstralije.

3.2 Rejski cilj je skladen, eleganten, plemenit konj srednjega okvira, v klasičnem tipu, pravih in izdatnih hodov, ki je primeren za izvajanje klasičnih dresurnih elementov in tudi za vse oblike konjeniškega udejstvovanja pod sedlom in v vpregi.

3.3 Med predstavniki posameznih linij in predstavnicami posameznih rodov v zunanosti ni razlik, ki bi omogočale ugotavljanje pripadnosti liniji ali rodu. Pripadnost liniji je pogojena - določena z linijsko pripadnostjo očeta, pripadnost rodu pa z rodovno pripadnostjo matere.

3.4 Osnovne značilnosti lipicanca so:

Zunanost

Velikost: žrebec 155 cm – 158 cm izjemoma 160 cm
 kobile 153 cm – 158 cm

Barve vranje siva, rjavo siva, vrana, temnejši odtenki rjave; čim manj belih

REJSKI PROGRAM ZA LIPICANCA
KOBILARNA LIPICA - ZRLS

- znakov – depigmentiranih mest.
- Telesni ustroj
- Glava: srednje velika, plemenita, suha, zmerno konveksnega profila, oči velike, temne, živahnega pogleda, ušesa srednje velika, elegantna, nozdrvi velike.
- Vrat: srednje dolg, visoko nasajen, usločen in dobro omišičen.
- Telo: dolgo, široko in globoko,
-viher zmerno izražen, dobro formiran,
-prsi široke in globoke, rebra dobro obokana,
-pleče srednje dolgo, dovolj položno,
-hrbet srednje dolg, prožen, s krajšimi, širokimi in dobro omišičenimi ledji,
-križ širok, dolg, raven, dobro omišičen.
- Noge: korektno, čvrste a suhe gradnje, z dobro formiranimi sklepi; srednje dolgimi biclji. Kopita so srednje velika, pravilno oblikovana.
- Gibanje hodi so visoki, energični, enakomerni, prožni, lahkotni, zelo izdatni.
- Posebne značilnosti lipicanec je konj živahnega temperamenta a dobrohotnega karakterja, ki ga odlikuje učljivost, delavoljnost in kooperativnost.
- Za pasmo je značilna dobra plodnost, pozna zrelost, čvrsta konstitucija, dolgoživost in dobro izkoriščanje krme.

4 VELIKOST POPULACIJE

4.1 Populacijo sestavljajo konji lipicanske pasme v lasti članov ZRLS, vpisani v Rodovniško knjigo Združenja rejcev lipicanca Slovenije. Pasma je razširjena po vsej Sloveniji. V ZRLS je vključenih 144 rejcev in imetnikov lipicancev. Število konj rejcev, članov ZRLS je prikazano v tabeli:

	KATEGORIJA	ZDRUŽENJE REJCEV LIPICANCA SLOVENIJE	CILJNA POPULACIJE	VELIKOST
1	plemiski žrebci	2	30	
2	plemenske kobile	120	350	
3	žrebeta letnika 2004	44	200	
4	mladi konji do 4. leta	101	600	
5	ostali konji	200	500	
	Skupno	467	1680	

4.2 Populacija je zelo majhna, zastopanost posameznih kategorij v populaciji pa je zadovoljiva. Število živali v kategoriji »ostalih konj« je ocenjeno glede na število žrebet, registriranih v zadnjih 15 letih in je glede na cilj in namen reje primerno.

4.3 Ciljna velikost populacije je določena glede na ciljno velikost efektivne populacije ki naj bi bila vpisana v Rodovniško knjigo Združenja rejcev lipicanca Slovenije v skladu z rejskim programom Kobilarne Lipica.

5 NAČIN REJE

5.1 V reji lipicanca se stremi za sonaravno rejo živali, ki zagotavlja optimalni fizični razvoj živali in vrstno specifično socializacijo.

5.2 Rejski program za živali, vpisane v Rodovniško knjigo ZRLS, neposredno ne predpisuje pogojev reje, priporoča pa:

- da se živali zreajo v hlevih, ki zagotavljajo bivanje živali v skladu z etološkimi standardi;
- da se živalim v pašni sezoni omogoči celodnevno pašo na ustrezno velikih pašnikih.
- da se živalim zagotavlja primerna oskrba in nega in da je njihova raba usklajena z uveljavljenimi strokovnimi in etičnimi standardi konjenišva.

6 REJSKE METODE

6.1 Dovoljena je le reja čistopasemskih plemenskih živali. Populacija lipicanca je zaprta populacija in križanja niso dovoljena.

6.2 Dovoljene so vse oblike razmnoževanja:

- naravni pripust,
- osemenjevanje,
- prenos zarodkov.

6.3 Pripustna sezona traja od 15. februarja do 15. avgusta v tekočem koledarskem letu.

6.4 Za zagotavljanje rejskega - selekcijskega napredka se izvajajo selekcijski ukrepi, opisani v selekcijskem programu:

- Vrednotenje porekla
- Ocena lastnosti zunanosti
- Preizkušanje delovne sposobnosti
- Vrednotenje po kvaliteti potomstva
- Presoja zdravja in plodnosti
- Napovedovanje plemenske vrednosti – genetske vrednosti
- Razvrščanje v kakovostne razrede

7 IDENTIFIKACIJA, REGISTRACIJA IN VPIS V RODOVNIŠKO KNJIGO

Rodovniška knjiga

7.1 V Rodovniško knjigo je kot čistopasemski lipicanec lahko vpisan le konj znanega porekla, katerega starša sta vpisana v rodovniško knjigo, ki jo vodi priznana rejska organizacija za

konje lipicanske pasme in sta v direktni liniji potomca zarodnikov priznanih žrebčevskih linij in zarodnic priznanih rodov kobil, ki jim pripadata.

7.2 Preden je katerakoli žival vpisana v posamezne dele in razdelke Rodovniške knjige, v register žrebet ali register tujih konj, mora biti identificirana in registrirana v skladu s pravilnikom, ki ureja identifikacijo in registracijo kopitarjev.

7.3 Način in postopki identifikacije in registracije - vpisa konj v posamezne dele in razdelke rodovniške knjige, v register žrebet, register tujih konj, register izpisanih konj, ter vpis rejcev, lastnikov in imetnikov živali so opredeljeni v Pravilih o vodenju rodovniške knjige.

7.4 Vse živali, vpisane v Rodovniško knjigo morajo imeti opravljene molekularne genetske preiskave, s katerimi se jim po metodi analize avtosomnih mikrosatelitskih markerjev določi genski tip. Konji rojeni leta 2000 in kasneje morajo imeti na osnovi molekularne genetske preiskave preverjeno poreklo. Preiskave opravi pooblaščen laboratorij.

7.5 V Rejski program za lipicanca so vključene plemenske živali, ki so vpisane v posamezne dele in razdelke Rodovniške knjige:

RODOVNIŠKA KNJIGA ZDRUŽENJA REJCEV LIPICANCA SLOVENIJE:

Glavni del rodovniške knjige

Knjiga žrebcev

- **Knjigo žrebcev I**
- **Knjigo žrebcev II**

Knjiga kobil

- **Glavna knjiga kobil**
- **Splošna knjiga kobil**

Dodatni del rodovniške knjige

- **Evidenčna knjiga kobil**

Register žrebet

- **Register čistopasemskih žrebet**
- **Register žrebet za rejo in rabo**

Dodatni registri

- Register tujih konj
- Register izpisanih konj
- Register rejcev
- Register lastnikov

7.6 Vpis konj v posamezne dele in razdelke rodovniške knjige je opredeljen v Pravilih o vodenju rodovniške knjige.

7.7 Za vpis tujih živali (živali, ki so bile prvič registrirane in vpisane v drugo - tujo rodovniško knjigo) in plemenskega materiala v rodovniško knjigo in za priznavanje za pleme tujih živali, njihovega semena, jajčnih celic ali zarodkov, se smiselno uporabljajo vsa merila predpisana z rejskim programom in Pravili o vodenju rodovniške knjige.

7.8 Žrebčevo seme, jajčne celice ali zarodki se lahko uporabljajo le na osnovi zootehniškega dokumenta o priznanju za pleme.

8 SELEKCIJSKI PROGRAM

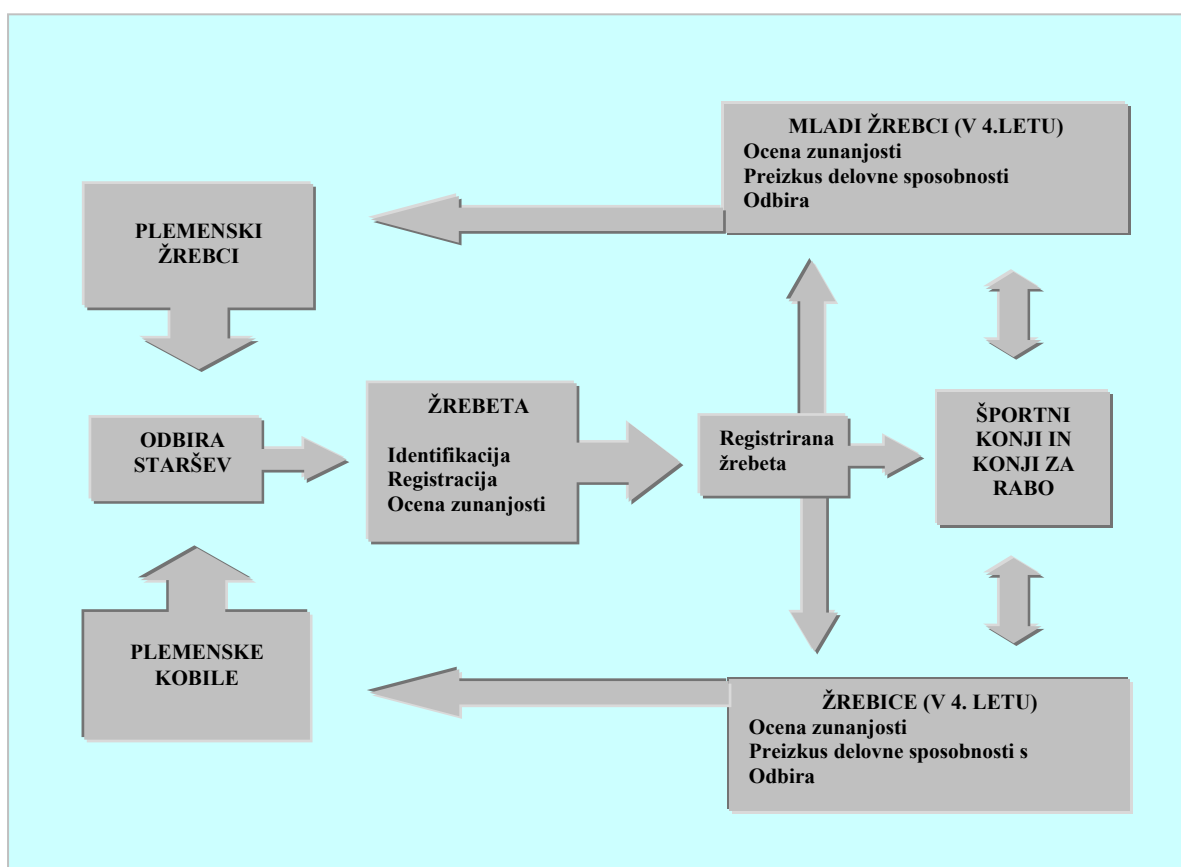
8.1 Uvod

8.1.1 Za zagotavljanje rejskega - selekcijskega napredka se izvajajo selekcijski ukrepi, opisani v selekcijskem programu:

- Vrednotenje porekla
- Ocena lastnosti zunanosti
- Preizkušanje delovne sposobnosti
- Vrednotenje po kvaliteti potomstva
- Presoja zdravja in plodnosti
- Napovedovanje plemenske vrednosti – genetske vrednosti
- Razvrščanje v kakovostne razrede

8.1.2 Posamezne faze selekcijskega programa se izvajajo v določenih starostnih obdobjih kot je prikazano v shemi selekcijskega programa.

Shema selekcijskega programa:

8.2 Vrednotenje porekla

8.2.1 Kriteriji, po katerih se vrednoti poreklo plemenskih živali, so posebej opredeljeni s pogoji za vpis plemenskih živali v ustrezen razdelek Rodovniške knjige, predpisanimi s Pravili o vodenju Rodovniške knjige.

8.2.2 V Rodovniško knjigo Združenja rejcev lipicanca Slovenije so lahko vpisani žrebci vseh priznanih žrebčevskih linij in kobile vseh priznanih rodov.

8.3 Ocena lastnosti zunanosti

8.3.1 Ocenjuje se lastnosti, ki jih opredeljuje rejski cilj.

8.3.2 Lastnosti zunanosti konj lipicanske pasme se ocenjuje po ocenjevalnem modelu predpisanem s Pravili o vodenju rodovniške knjige.

8.3.3 Ocenjevanje opravlja tričlanska ocenjevalna komisija. Ocenjevalno komisijo za ocenjevanje lastnosti zunanosti živali določi strokovni svet na predlog strokovnega vodje v soglasju s Kobilarno Lipica. Strokovni vodja Kobilarne Lipica je član ocenjevalne komisije po funkciji.

8.3.4 Na osnovi ocene lastnosti zunanosti se konje razvršča v kakovostne razrede.

8.4 Preizkušanje delovne sposobnosti

8.4.1. Preizkus delovne sposobnosti omogoča vrednotenje karakterja, temperamenta, kvalitete hodov v prostem gibanju in pod sedlom, delavoljnosti in splošne fizične zmogljivosti ter voljnost in sposobnosti pod sedlom ali v vpregi.

8.4.2. Delovna sposobnost žrebcev se ugotavlja na osnovi rezultatov preizkusa delovne sposobnosti v skladu z določili Pravilnika o preizkušanju delovne sposobnosti žrebcev lipicanske pasme v Kobilarni Lipica.

8.4.3 Delovna sposobnost kobil se ugotavlja na osnovi rezultatov izpita delovne sposobnosti v skladu z določili Pravilnika o preizkušanju delovne sposobnosti kobil lipicanske pasme v Kobilarni Lipica.

8.4.4 Testna postaja za preizkušanje delovne sposobnosti lipicancev v Republiki Sloveniji je Kobilarna Lipica.

9.4.5 Ocenjevanje opravlja komisija za ocenjevanje delovne sposobnosti konj, ki jo določi strokovni svet Kobilarne Lipica na predlog strokovnega vodje.

8.4.6 Delovna sposobnosti plemenskih živali lahko vrednoti tudi na osnovi rezultatov na uradnih tekmovanjih v dresuri ali vprežnih disciplinah, izvedenih v skladu z veljavnimi pravilniki Konjeniške zveze Slovenije, in pravilniki FEI (Federation Equestre Internationale), v primeru, da gre za uvožene konje pa tudi rezultatov uradnih tekmovanj ustrezne nacionalne konjeniške organizacije države iz katere konj izvira, če je ta organizacija članica FEI.

8.4.6 Na osnovi ocene rezultatov preizkusa delovne sposobnosti in/ali rezultatov na uradnih tekmovanjih se živali razvrsti v kakovostne razrede.

8.5 Vrednotenje po kvaliteti potomstva

8.5.1 V rodovniško knjigo se za vsakega plemenskega žrebca in kobilo vnesejo vsi rezultati, ki jih dosežejo njihovi potomci na:

- ocenjevanjih žrebet,
- pregledih za odbiro plemenskih žrebcev,
- pregledih kobil za sprejem v rodovnik,
- preizkušanjih delovne sposobnosti za žrebce in kobile,
- na uradnih tekmovanjih.

8.5.2 Na osnovi dosežkov potomcev se plemenske živali razvršča v ustrezen razdelek Rodovniške knjige oz. ustrezen kakovostni razred.

8.6 Presoja zdravja in plodnosti

8.6.1 Poleg zadovoljive ocene telesnih značilnosti morajo biti plemenske živali zdrave, plodne in ne smejo biti nosilci dednih napak. V spornih primerih lahko komisija ob pregledu kobil za sprejem v rodovnik zahteva veterinarsko poročilo, za žrebce privedene na pregled za odbiro plemenjakov pa je veterinarski pregled obvezen.

8.6.2 V Rodovniško knjigo ne morejo biti vpisane živali, ki imajo prirojene morfološke in/ali fiziološke konstitucijske napake.

8.6.3 Živali pri katerih se ugotovi kile, napake na zobovju, kriptorhizem, obsežna depigmentacija kože, depigmentacija šarenice, kronični obstruktivski bronhitis ali poletni ekcem, ne morejo biti vpisane v Rodovniško knjigo.

8.6.4 V primeru, da se pri živalih ugotovi druge morfološke napake:

- izrazito nežna konstitucija,
- neizraženi spolni znaki,
- neppravilne oblike prsi – zelo ozka, plitke prsi, razplečenost,
- močno uleknjen hrbet,
- slaboten, deformiran skelet,
- zelo mehki biclji,
- zelo slabotni sklepi,
- hujše napake v stojah,
- slaba, spačena kopita,

ali, fiziološke napake - motnje v funkciji različnih organskih sistemov, ki se odražajo na:

- zdravju,
- kondiciji,
- temperamentu,
- spolni aktivnosti – sposobnosti,

se te presojajo pri ocenjevanju lastnosti zunanosti (morfološke napake) ali z veterinarskim diagnostičnim pregledom (fiziološke napake).

8.7 Napovedovanje plemenske vrednosti – genetske vrednosti

V reji lipicanca doslej ni bilo vpeljana napovedovanje genetske vrednosti in ocena plemenske vrednosti živali. Za živali, vpisane v rodovniško knjigo ZRLS, bo napovedovanje genetske vrednosti in oceno plemenske vrednosti živali izvajala Kobilarna Lipica.

8.8 Razvrščanje v kakovostne razrede

8.8.1 Žrebce in kobile lipicanske pasme se razvršča v kakovostne razrede glede na njihovo oceno lastnosti zunanosti, rezultate preizkusa delovne sposobnosti in po kvaliteti potomstva.

8.8.2 Razredi v katere se razvršča živali in merila za razvrščanje v razrede so opredeljena v Pravilih o vodenju Rodovniške knjige.

8.8.3 V elitni kakovostni razred se lahko razvrsti živali, ki so, glede na oceno lastnosti zunanosti, uvrščene najmanj v 2a kakovostni razred, glede na rezultate preizkusa delovne sposobnosti najmanj v II razred in izpolnjujejo ostale pogoje predpisane s Pravili o vodenju Rodovniške knjige.

8.9 Odbira plemenskih živali

8.9.1 Odbira plemenjakov

8.9.1.1 Komisijo za oceno in odbiro plemenskih žrebcev lipicanske pasme imenuje strokovni svet na predlog strokovnega vodje. Strokovni vodja Kobilarne Lipica je član komisije po funkciji. Komisija sprejema ocene in odločitve soglasno.

8.9.1.2 Na pregled za odbiro plemenjakov so lahko privedeni žrebci lipicanske pasme, v petem letu starosti, pri katerih je bila v letu rojstva opravljena ocena lastnosti zunanosti.

8.9.1.3 Žrebci se pripustijo k pregledu za odbiro plemenskih žrebcev na osnovi :

- a. ustreznega porekla,
- b. zadovoljive ocene lastnosti zunanosti,
- c. zadovoljive delovne sposobnosti,

8.9.1.4 Vsi žrebci, privedeni na preglede, morajo imeti opravljen androloški pregled.

8.9.1.5 Pri vseh žrebcih, privedenih na preglede, morajo biti opravljene molekularno genetske preiskave za določitev genskega tipa, žrebci rojeni po letu 2000 pa morajo imeti preverjeno poreklo na osnovi preiskave krvi z molekularnimi genetskimi preiskavami.

8.9.1.6 V Rodovniško knjigo so lahko vpisani le žrebci:

- ki nimajo prirojenih telesnih napak, ki bi bile lahko dednega izvora,
- pri katerih ni bil opravljen kakršenkoli operativni poseg s ciljem korekcije telesne pomanjkljivosti.

8.9.1.7 Merila za odbiro žrebcev so predpisana s Pravili o vodenju Rodovniške knjige.

8.9.1.8 Odbrani žrebci so priznani za pleme za obdobje treh let. Po treh pripustnih sezonah morajo biti ponovno privedeni na pregled za odbiro plemenskih žrebcev, kjer se na osnovi končne ocene zunanosti (žrebci, ki so bili ob prvem priznanju mlajši od 7 let) in rezultatov zrejših pregledov vsaj 20 potomcev, priznajo za pleme brez omejitve trajanja priznanja. V primeru, da ni bilo pregledanih vsaj 20 potomcev, se končna odbira plemenjaka opravi v naslednji pripustni sezoni. Če so pri več kot 20 % potomcev ugotovljene napake na zobovju – ščukasto ali krapje zobovje, kile ali močno izražene konstitucijske napake, se žrebec ne prizna za plemenjaka.

Petletni žrebci, ki so bili privedeni na pregled za odbiro plemenskih žrebcev brez opravljenega preizkusa delovne sposobnosti, so lahko priznani največ za obdobje enega leta za največ 5 (pet) kobil, ki jih določi strokovni svet ZRLS. V kolikor ti žrebci v letu priznanja zadovoljivo opravijo preizkus delovne sposobnosti, veljajo za njih predpisani splošni pogoji, če preizkusa delovne sposobnosti ne opravijo pa se jih ne prizna več za pleme.

8.9.1.9 Žrebcu ki je priznan za pleme brez omejitve trajanja priznanja se priznanje lahko odvzame le v primeru slabe plodnosti ali neplodnosti ter naknadno ugotovljenih večjih konstitucijskih napak pri potomcih. Osnova za odvzem priznanja je rezultat androloškega pregleda, oziroma rezultati pregledov potomcev.

8.9.1.10 Za osemenjevanje so lahko priznani le žrebci razvrščeni v elitni razred.

8.9.1.11 Pripust žrebcev lipicanske pasme na kobile drugih pasem ni dovoljen. Žrebcom, ki so pripuščeni na take kobile se priznanje za pleme odvzame. Po spremembi lastništva so lahko ponovno priznani.

8.9.2 Odbira ženskih živali

8.9.2.1 Komisiji za oceno in odbiro plemenskih kobil lipicanske pasme imenuje strokovni svet na predlog strokovnega vodje. Strokovni vodja Kobilarne Lipica je član komisije po funkciji. Komisija sprejema ocene in odločitve soglasno.

8.9.2.2 Na ocenjevanje in odbiro za vpis v Rodovniško knjigo so lahko privedene kobile v četrtem letu starosti in starejše.

8.9.2.3 Pri vseh kobilah, privedenih na preglede, morajo biti opravljene molekularno genetske preiskave za določitev genskega tipa, kobile rojene po letu 2000 pa morajo imeti preverjeno poreklo na osnovi preiskave krvi z molekularnimi genetskimi preiskavami.

8.9.2.4 V Rodovniško knjigo so lahko vpisane le kobile:

- ki nimajo prirojenih telesnih napak, ki bi bile lahko dednega izvora,
- pri katerih ni bil opravljen kakršenkoli operativni poseg s ciljem korekcije telesne pomanjkljivosti.

8.9.2.5 Merila za odbiro ženskih živali so predpisana s Pravili o vodenju Rodovniške knjige.

8.9.2.6 Za prenos jajčnih celic in zarodkov so lahko priznane le kobile, ki so ocenjene v elitni razred.

8.10 Zagotavljanje plemenjakov

8.10.1 Plemenjaki za izvajanje rejskega programa se zagotavljajo:

- iz Kobilarne Lipica
- z zrejo
- z izposajo ali nakupom žrebcev v tujini
- z nakupom žrebčevega semena

8.10.2 Vsi plemenjaki plemenijo v naravnem pripustu, umetno osemenjevanje kobil se izvaja le izjemoma. Glede na možnosti za ustanovitev osemenjevalnega središča za konje se ocenjuje, da rutinskega pridobivanja semena in osemenjevanje kobil v naslednjem petletnem obdobju ne bo mogoče vpeljati.

8.10.3 Žrebci lipicanske pasme lahko plemenijo le na odobrenih pripustnih postajah.

8.11 Letni program pripustov

8.11.1 Programu uporabe plemenjakov pripravi strokovni vodja v sodelovanju s Kobilarno Lipica pred pričetkom pripustne sezone. Z načrtno odbiro plemenskih žrebcev in pripravo letnega programa uporabe plemenjakov se zagotovi dovolj po poreklu različnih plemenjakov, da je omogočen pripust vseh plemenskih kobil ефективne populacije, ne da bi prišlo do parjenja v preozkem sorodstvu.

8.11.2 Izbor plemenjakov za posamezne kobile vpisane v Rodovniško knjigo ZRLS je prepuščen rejcem, ob upoštevanju omejitev predpisanih z rejskim programom. Kobilarna Lipica rejcem na njihovo zahtevo glede pripusta tudi svetuje.

8.11.3 Pred pripustom so imetniki plemenskih žrebcev dolžni preveriti poreklo kobil in zavrniti pripust kobile, ki ima v treh generacijah prednikov skupnega prednika s plemenjakom. Kobilarna Lipica izvaja nadzor pripustnih postaj, ki vključuje tudi pregled podatkov o pripuščenih kobilah.

8.11.4 Stopnja sorodstva neposredno ni določena. Za učinkovito preprečevanje parjenja v preozkem sorodstvu se do leta 2007 pripravi program za spremljanje koeficienta inbridinga v celotni populaciji.

8.12 Zootehniška dokumentacija

8.12.1 Za vpis živali v posamezne razdelke rodovniške knjige se vodijo evidence na predpisanih tiskovinah:

- Seznam pripuščenih kobil
- Potrdilo o pripustu ali osemenitvi kobile
- Poročilo o žrebitvi
- Zapisnik o identifikacijskem in registracijskem pregledu žrebeta
- Zapisnik o pregledu žrebice za vpis v rodovniško knjigo
- Zapisnik o pregledu žrebca za vpis v rodovniško knjigo

8.11.2 Vodenje evidenc je predpisano s pravili o vodenju rodovniške knjige.

8.12 Izdaja zootehniških dokumentov - potrdil

8.12.1 Vse zootehniške dokumente in potrdila za živali izdaja rejcem Kobilarna Lipica. Rejci lahko pridobijo zootehniška potrdila le za živali, ki so registrirane in vpisane v Rodovniško knjigo v skladu s Pravili o vodenju rodovniške knjige.

8.12.2 Osnovni zootehniški dokument je Identifikacijski dokument, ki je po Pravilniku o identifikaciji in registraciji kopitarjev (Ur. L. RS št.125-17042/2003) obenem tudi izkaz o poreklu. Identifikacijski dokument izda VF Inštitut za rejo in zdravstveno varstvo kopitarjev kot druga priznana organizacija v konjereji na podlagi pogodbe o sodelovanju s Kobilarno Lipica.

8.12.3 Vsakemu konju vpisanemu v register žrebet izda Kobilarna Lipica Potrdilo o poreklu, v katerega so vpisani podatki o petih generacijah prednikov. V to potrdilo so vpisani vsi podatki o konju in rejcu iz registra žrebet.

8.12.4 Vsa izdana zootehniška dokumentacija mora biti ob izpisu živali iz Rodovniške knjige vrnjena Kobilarni Lipica.

9 RAZVOJNE NALOGE

Za učinkovito izvajanje rejskega programa in hitrejši rejski napredek je potrebno izvajati naslednje razvojne naloge:

9.1 Sodelovanje pri dokončanju in aplikaciji informacijskega sistema

ZRLS bo s Kobilarno Lipica sodelovalo v projektu finalizacije in aplikacije informacijskega sistema razvitega na Oddelku za zootehniko biotehniške fakultete za vodenje rodovniške knjige (v obdobju do 2007), ki bo vključeval tudi program za izračun stopnje inbridinga in stopnje sorodstva.

9.2 Izvajanje preizkusa delovne sposobnosti lipicancev

V preizkus delovne sposobnosti žrebcev je potrebno v prihodnje vključiti tudi kvalitetne žrebce vpisane v Rodovniško knjigo ZRLS .V obdobju 2005 – 2007 se preuči strokovne in organizacijske ukrepe za uvedbo izpita delovne sposobnosti kobil vpisanih v rodovniško knjigo ZRLS , v obdobju 2007 – 2010 pa se izpit delovne sposobnosti prične izvajati.

9.3 Sodelovanje pri uvajanju metod za napovedovanje plemenskih - genetskih vrednosti

Z rejskim programom je predpisan nabor podatkov, ki jih je o vsaki vpisani živali potrebno vpisati v ustrezen seznam ali register. Na osnovi lastnih ocen lastnosti zunanosti, rezultatov preizkusa delovne sposobnosti, oziroma rezultatov s konjeniških tekmovanj ter podatkov o lastnostih zunanosti in rezultatih delovne sposobnosti potomcev bo v obdobju do leta 2010 Kobilarna Lipica uvedla metode za napovedovanje genetskih vrednosti, ki bodo nadomestile sedanji način razvrščanja v kakovostne razrede. ZRLS bo sodelovalo pri zbiranju in urejanju podatkov, potrebnih za napovedovanje plemenskih – genetskih vrednosti.

10 UKREPI ZA GOSPODARNEJŠO REJO

10.1 Za gospodarnejšo rejo lipicancev se izvajajo ukrepi, ki jih Kobilarni Lipica predpisuje ZKL -

- spremljanje reje in vzreje konj lipicancev v lasti članov ZRLS;
- zagotavljanje potrebnega števila žrebcev - plemenjakov oziroma potrebnih količin žrebčevega semena za plemenske kobile teh rejcev;
- strokovno svetovanje tem rejcem.
- izvajanje predstavitvenih dejavnosti in javnih predstavitev lipicancev, Kobilarne Lipica in ZRLS - program klasične, Dnevi odprtih vrat, različne mednarodne predstavitve;
- udeležba na tekmovanjih v športni dresuri in tekmovanjih vpreg.

10.2 Kobilarna Lipica v sodelovanju z ZRLS organizira za živali, vpisane v Rodovniško knjigo ZRLS centralne zrejne preglede:

- identifikacijski in registracijski pregled žrebet;
- oceno kobil in sprejem v rodovnik;
- ocena mladih žrebcev.

11 ZAGOTAVLJANJE ŠIRJENJA GENETSKEGA NAPREDKA

11.1 Osveževanje pasme

11.1.1 Populacija lipicanca je zaprta populacija in križanja niso dovoljena zato osveževanje pasme s križanji ni dovoljeno,

11.2 Ohranjanje genetske variabilnosti

11.2.1 Ohranjanje genetske variabilnosti se zagotavlja:

- z ohranjanjem zadostnega števila plemenskih živali posameznih linij in rodov;
- s pripravo letnega programa uporabe plemenjakov;
- z nadzorom nad izvajanjem parjenja na pripustnih postajah.

11.2.2 Vzpostavitev in ohranjanje zadostnega števila živali v efektivni populaciji lipicanca, katere velikost je opredeljena v tem programu, je osnovni ukrep za zagotavljanje genetske variabilnosti. Posebej pomembno je ohranjanje zadostnega števila plemenjakov, ki se zagotavlja:

- z načrtno odbiro plemenskih žrebcev;
- z nakupom posameznih plemenjakov;
- z nakupom žrebčevega semena.

11.3 Zagotavljanje genetskih rezerv

11.3.1 Efektivna velikost populacije konj lipicanske pasme v RS je zelo majhna – 233 živali, celotna, svetovna populacija plemenskih živali te pasme pa je ocenjena na 3500 živali. Kljub temu velja pasma za ogroženo, predvsem zaradi razpršenosti te populacije. Za ohranjanje biotske raznovrstnosti in preprečevanje reje v ožjem sorodstvu ter hkratno doseganje ostalih ciljev rejskega programa, je ciljna velikost efektivne populacije vpisane v Rodovniško knjigo

Združenja rejcev lipicanca Slovenije vsaj 380 živali (vsaj po 5 predstavnikov vsake žrebčevske linije in enakomerna zastopanost po rodovih).

12 OBJAVA PODATKOV IN PUBLIKACIJE

12.1 Z namenom obveščanja rejcev in strokovne javnosti izdaja Kobilarna Lipica naslednje publikacije:

Letni program strokovnih nalog
Letno poročilo
Letni program razdelitve plemenjakov
Rodovniško knjigo lipicancev

12.2 Program strokovnih nalog pripravi Kobilarna Lipica do konca koledarskega leta na osnovi lastnih podatkov o opravljenih strokovnih nalogah in podatkov iz poročil soizvajalcev v obliki, ki jo predpiše MKGP. Povzetke programa strokovnih nalog objavi v javnih občilih

12.3 Letno poročilo o delu Kobilarne Lipica se pripravi do 31. 1. za preteklo koledarsko leto na osnovi lastnih podatkov o opravljenih strokovnih nalogah in podatkov iz poročil soizvajalcev v obliki, ki jo predpiše MKGP. Povzetke letnega poročila o izvajanju strokovnih nalog objavi v javnih občilih.

12.4 Letni program razporeditve plemenjakov po pripustnih postajah in rejskih okoliših pripravi Kobilarna Lipica v skladu z določili rejskega programa in ga objavi v javnih občilih in kot samostojno publikacijo.

12.5 "**Rodovniško knjigo lipicancev**" (Stud Book) izda Kobilarna Lipica vsake 4 leta, z vsakoletnimi dopolnili.

"Rodovniška knjiga lipicancev" vsebuje:

- uvod,
- okrajšave,
- seznam rejcev,
- seznam lastnikov,
- indeks vseh konj, vpisanih v seznam,
- seznam plemenskih kobil z njihovim potomstvom (ime kobile, rod ki mu pripada, rojstni datum, opis - barva, znamenja, osnovne mere, oznake, oče, mati, materin oče, zaznamek o potrdilu o izvoru; za vsako plemenilno sezono datum pripusta, rezultat - datum žrebitve, spol žrebeta, ime očeta, rejec),
- seznam plemenjakov (enaki podatki kot za kobile),
- seznam žrebcev za umetno osemenjevanje,
- seznam uvoženih plemenskih žrebcev in kobil,
- seznam izvoženih konj,
- statistični pregled,
- v prilogi (ni obvezna v vseh volumnih) pa še:
 - rejski program,
 - pravilnik o vodenju rodovniške knjige,
 - rodoslovje žrebcev,

- rodoslovje kobil.

13 POGOJI ZA SODELOVANJE V REJSKEM PROGRAMU

13.5.1 Vsak rejec, ki redi konje lipicanske pasme ima pravico do sodelovanja v rejskem programu za lipicansko pasmo v kolikor sodeluje v izvajanju rejskega programa v skladu s Pravili o vodenju Rodovniške knjige in pravili ZRLS.

13.2 Živali rejcev, ki sodelujejo pri izvajanju rejskega programa za lipicansko pasmo, so vpisane v Rodovniško knjigo Združenja rejcev lipicanca Slovenije, če izpolnjujejo pogoje, ki jih za sodelovanje v rejskem programu predpisuje rejski program.

13.3 V Rodovniško knjigo Združenja rejcev lipicanca Slovenije so pod pogoji, ki jih predpisuje rejski program in posebnimi pogoji, ki jih v soglasju s Kobilarno Lipica predpiše ZRLS, lahko vpisane tudi živali rejcev, ki niso člani ZRLS. Rejci le teh nimajo pravic, ki izvirajo iz članstva v ZRLS.

PRAVILA O VODENJU RODOVNIŠKE KNJIGE ZDRUŽENJA REJCEV LIPICANCA SLOVENIJE

1 Splošna določila

Rodovniško knjigo združenja rejcev lipicanca Slovenije za lipicance v lasti članov združenja vodi Kobilarna Lipica na osnovi pogodbe z ZRLS.

2 Rodovniška knjiga

2.1 V to rodovniško knjigo je kot čistopasemski **lipicanec** lahko vpisan le konj znanega porekla, katerega starša sta vpisana v rodovniško knjigo, ki jo vodi priznana rejska organizacija za konje lipicanske pasme in sta v direktni liniji potomca zarodnikov priznanih žrebčevskih linij in zarodnic priznanih rodov kobil, ki jim pripadata.

2.2 V rejski program vključene živali, so vpisane v naslednje dele in razdelke rodovniške knjige:

RODOVNIŠKA KNJIGA ZDRUŽENJA REJCEV LIPICANCA SLOVENIJE:

Glavni del rodovniške knjige

Knjiga žrebcev

- **Knjigo žrebcev I**
- **Knjigo žrebcev II**

V Knjigo žrebcev I in II so lahko vpisani žrebci, ki izpolnjujejo genealoške in vse ostale pogoje predpisane z rejskim programom.

Knjiga kobil

- **Glavna knjiga kobil**

V Glavno knjigo kobil so lahko vpisane kobile, ki izpolnjujejo genealoške in vse ostale pogoje predpisane z rejskim programom.

- **Splošna knjiga kobil**

V Splošno knjigo kobil so lahko vpisane kobile, ki izpolnjujejo genealoške pogoje, ostalih pogojev predpisanih z rejskim programom za vpis v Glavno knjigo kobil pa ne izpolnjujejo v celoti.

Dodatni del rodovniške knjige

- **Evidenčna knjiga kobil**

V Evidenčno knjigo kobil so vpisane kobile, ki izpolnjujejo genealoške pogoje, ne izpolnjujejo pa ostalih pogojev za vpis v Glavni ali Splošni del rodovniške knjige ZRLS, predpisanih z rejskim programom

Register žrebet

V Register žrebet se vpišejo vsi potomci kobil vpisanih v rodovniško knjigo. Register žrebet se vodi v dveh oddelkih:

Register čistopasemskih žrebet

V Register čistopasemskih žrebet se vpišejo vsi potomci kobil in žrebcev vpisanih v rodovniško knjigo Kobilarne Lipica.

Register žrebet za rejo in rabo

V Register žrebet za rejo in rabo se vpišejo žrebeta, ki ne izpolnjujejo pogojev za vpis v Register čistopasemskih žrebet.

Dodatni registri

Register tujih konj

Register izpisanih konj

Register rejcev

Register lastnikov

3 Vpis v rodovniško knjigo

3.1 V ustrezen razdelek rodovniške knjige so lahko vpisane le živali

- katerih izvor ni sporen,
- katerih identiteta ni sporna,
- katerih predniki po očetovi in materini strani so vpisani v to rodovniško knjigo, ali
- katerih predniki po očetovi in materini strani so vpisani v rodovniško knjigo druge (tuje) priznane rejske organizacije za lipicansko pasmo, ali
- ki izpolnjujejo vse ostale, s tem pravilnikom predpisane pogoje.

Ob vpisu v rodovniško knjigo mora biti poleg predpisanih podatkov zavedeni še linija in rod, ki ji žival pripada.

3.2 Lastnik živali mora izpolniti predpisano tiskovino - vlogo za vpis žrebca ali kobile v rodovniško knjigo, v kateri so navedeni:

- registrirano ime živali,
- identifikacijska številka živali,
- barva,
- rojstni datum,
- podatki o poreklu – očetu, materi in materinem očetu,
- ime in naslov rejca,
- ime in naslov lastnika,
- ostali znani - dosegljivi podatki o živali.

3.3 O vsakem konju vpisanem v rodovniško knjigo se, v skladu z rejskim programom, vodi evidenca v katero se vpiše:

- ime in razdelek rodovniške knjige,
- ime in naslov rejske organizacije, ki je opravila prvo registracijo konja,
- datum vpisa v rodovniško knjigo,
- ime in naslov rejca,
- ime in naslov lastnika,
- datum zadnjega pripusta matere,
- rojstni datum, spol, barva in znamenja,
- ime,
- življenjska številka (identifikacijska številka)
- dodatne identifikacijske oznake (žig, tetovirna številka, elektronska označitev),
- sistem preverjanja porekel,
- starši z navedbo barve, življenjske številke in razdelka rodovniške knjige v katerega so vpisani,

REJSKI PROGRAM ZA LIPICANCA
KOBILARNA LIPICA - ZRLS

- vsaj štiri nadaljnje generacije prednikov,
- datum izstavitve zootehniških spričeval,
- osnovne telesne mere (višina vihra, obseg prsi in obseg piščalnice z zabeleženim datumom merjenja)
- ocena lastnosti zunanosti,
- rezultati z razstav in premiranj,
- rezultati preizkusov delovne sposobnosti in drugih proizvodnih lastnosti,
- podatki o plodnosti, rojstvu dvojčkov, spačkov, dednih napakah pri potomstvu,
- podatki o potomstvu:
 - pri žrebcih: v rodovniško knjigo vpisani žrebci in kobile (življenjska številka, spol, barva, in razdelek rodovniške knjige),
 - pri kobilah: celotno potomstvo (življenjska številka, spol, barva, del in razdelek rodovniške knjige),
- razvrstitev v kakovostni razred (ocena plemenske vrednosti oz napoved plemenske vrednosti),
- priznanje za o semenjevanje ali prenos jajčnih celic ali zarodkov in podatki o izdanih zootehniških spričevalih za odvzet plemenski material,
- podatki o prevedbah,
- datum in razlog (če je znan) izpisa iz rodovniške knjige,
- datum prodaje,
- ime in naslov kupca.

Vpis žrebcev

3.4 Žrebci so lahko vpisani v rodovniško knjigo, če izpolnjujejo pogoje, predpisane z rejskim programom.

3.5 V Knjigo žrebcev I so lahko vpisani žrebci:

- najprej v starosti petih let;
- katerih skupna ocena lastnosti zunanosti ni nižja od 75 % najvišje možne ocene (2a razred) in ni nobena delna ocena nižja kot 6,
- imajo so v vihru visoki najmanj 155 cm (merjeno s palico),
- ki so opravili preizkus delovne sposobnosti z oceno, ki ni nižja od 70 % najvišje možne ocene in/ali so dosegli zadovoljiv rezultat na uradnem tekmovanju- tri rezultate v dresurnem tekmovanju kategorije L/M, z oceno, ki presega 60 % najvišje možne ocene,
- ki izpolnjujejo ostale pogoje, določene v rejskem programu,
- imajo opravljen pregled oploditvene sposobnosti v skladu z Pravilnikom o zdravstveni ustreznosti in sistematičnih preiskavah živali, živalskega semena, jajčnih celic in zarodkov (Ur. L. RS št 7/2001).

3.6 Žrebci so z vpisom v Knjigo žrebcev I sprejeti za pleme v skladu s Pravilnikom o sprejetju registriranih kopitarjev za pleme (Ur. L. RS št.125-17082/2003).

3.7 V Knjigo žrebcev II so lahko vpisani žrebci:

- v starosti petih let,
- katerih skupna ocena lastnosti zunanosti ni nižja od 75 % najvišje možne ocene (2a razred) in ni nobena delna ocena nižja kot 6,
- imajo višina v vihru najmanj 154 cm (merjeno s palico),

- ki še niso opravili preizkusa delovne sposobnosti in niso dosegli zadovoljivih rezultatov na uradnem tekmovanju ,
- ki izpolnjujejo ostale pogoje, določene v rejskem programu,
- imajo opravljen pregled oploditvene sposobnosti v skladu z Pravilnikom o zdravstveni ustreznosti in sistematičnih preiskavah živali, živalskega semena, jajčnih celic in zarodkov (Ur. L. RS št 7/2001).

3.8 Žrebci so z vpisom v Knjigo žrebcev II sprejeti za pleme v skladu s Pravilnikom o sprejetju registriranih kopitarjev za pleme (Ur. L. RS št.125-17082/2003).

3.9 Žrebci vpisani v rodovniško knjigo za lipicansko pasmo, so s tem sprejeti za pleme in priznani kot plemenjaki le za lipicansko pasmo.

Vpis Kobil

3.10 Kobile so lahko vpisane v posamezne razdelke knjige kobil, glede na pogoje predpisane z rejskim programom:

3.11 v Glavno knjigo kobil so lahko vpisane kobile:

- najprej v starosti štirih let,
- ki so v vihru visoke najmanj 152 cm (merjeno s palico),
- katerih ocena zunanosti ni nižja od 70 točk in ni nobena delnih ocen nižja od 6 točk,
- ki imajo opravljen preizkus delovne sposobnosti z oceno, ki ni nižja od 65% najvišje možne ocene in/ali so dosegle zadovoljiv rezultat na uradnem tekmovanju tri rezultate v dresurnem tekmovanju kategorije L, z oceno, ki presega 60 % najvišje možne ocene, ali tri rezultate v tekmovanju eno- ali dvo-vpreg v Tekmi A - Dresuri ali Tekmi C - Spretnostni vožnji, ki presegajo 60 % najboljše možne ocene.

3.12 V Splošno knjigo kobil so lahko vpisane kobile:

- najprej v starosti štirih let,
- ki so v vihru visoke najmanj 148 cm (merjeno s palico),
- katerih ocena zunanosti ni nižja od 68 točk in nobena delna ocena nižja od 5 točk,
- ki imajo oceno preizkusa delovne sposobnosti nižjo od 65 % največje možne ocene in nimajo zadovoljivih rezultatov z uradnih tekmovanj,
- ki niso opravljale preizkusa delovne sposobnosti in niso nastopale na uradnih tekmovanjih.

3.13 Kobile vpisane v Splošno knjigo kobil se lahko prevedejo v Glavno knjigo kobil, če:

- so naknadno opravile preizkus delovne sposobnosti, ali
- so dale vsaj tri potomce, katerih ocena zunanosti je večje od 70 točk in ni nobena delna ocena manjša od 6 točk.

3. 14 V Evidenčno knjigo kobil so vpisane kobile ki izpolnjujejo genealoške pogoje, ne izpolnjujejo pa ostalih pogojev za vpis v glavni del rodovniške knjige ZRLS, predpisanih z rejskim programom. Kobile vpisane v Evidenčno knjigo so priznane za pleme le izjemoma, kadar je to potrebno za ohranjanje rodu. Plemenjake za te kobile se določi v letnem programu uporabe plemenjakov.

3.15 Najboljše plemenske živali se lahko uvrsti v elitni plemenski razred.

3.15.1 V elitni razred so lahko uvrščeni žrebci, vpisani v Knjigo žrebcev I, ki izpolnjujejo najmanj naslednje pogoje:

- ocena zunanosti je višja od 75% najvišje možne ocene in ni nobena delna ocena nižja od 6,
 - imajo vsaj deset potomcev, katerih ocena zunanosti je višja od 75% najvišje možne ocene in ni nobena delna ocena nižja od 6;
 - imajo vsaj tri moške potomce, vpisane v knjigo žrebcev in vsaj deset potomk vpisanih v glavno knjigo kobil,
 - imajo dobro plodnost (vsaj 70% plodnost),
- in izpolnjujejo ostale pogoje iz rejskega programa za posamezno pasmo.

3.15.2 V elitni razred so lahko uvrščene kobile, vpisane v Glavno knjigo kobil, ki izpolnjujejo najmanj naslednje pogoje:

- ocena zunanosti je višja od 75% najvišje možne ocene in ni nobena delna ocena nižja od 6,
 - imajo vsaj tri potomce, katerih ocena zunanosti je višja od 75% najvišje možne ocene in ni nobena delna ocena nižja od 6, ali
 - imajo vsaj tri potomce, vpisane v Knjigo plemenskih žrebcev ali Glavno knjigo kobil,
 - imajo dobro plodnost (vsaj 4 žrebeta v 5 pripustnih sezonah),
- in izpolnjujejo ostale pogoje iz rejskega programa za posamezno pasmo.

3.16 Enaka določila za vpis v rodovniško knjigo veljajo tudi za živali, katerih starši so vpisane v rodovniške knjige, ki jih določa rejski program drugih priznanih rejskih organizacij za lipicansko pasmo.

3.17 Žival ne more biti vpisana v rodovniško knjigo po smrti, razen na osnovi presoje okoliščin s strani Kobilarne Lipica, a le v primeru, ko je mogoče nesporno potrditi njeno istovetnost.

3.18 Živali vpisane v posamezni del ali razdelek rodovniške knjige se lahko prevedejo v drug del ali razdelek rodovniške knjige, če naknadno izpolnijo pogoje predpisane z rejskim programom.

3.19 Izpis iz rodovniške knjige se opravi na predpisan način.

- Če je žival prodana v tujino mora rejec o tem obvestiti Kobilarno Lipica, ki zanj izstavi izvozno potrdilo in opravi izpis.
- Če Kobilarna Lipica o živali vpisani v rodovniško knjigo več kot tri leta zapored ne pridobi nikakršnih podatkov.
- Če žival pogine mora rejec o dnevu in vzroku pogina obvestiti Kobilarno Lipica, ki opravi izpis iz rodovniške knjige.

V primerih pod prvo in drugo alinejo tega odstavka je ponovni vpis živali v rodovniško knjigo mogoč pod enakimi pogoji kot ob prvem vpisu.

4 Istovetnost konja - Identiteta

4.1 Preden je katerikoli žrebec ali kobila vpisan(a) v rodovniško knjigo kot plemenska žival, je potrebno ugotoviti - potrditi njeno istovetnost.

4.2 Kobilarna Lipica preveri podatke o vseh dotedanjih lastnikih na osnovi Identifikacijskega dokumenta in dokazil o kupoprodaji.

4.3 Kobilarna Lipica preveri barvo in znamenja živali.

4.4 Živali morajo imeti preverjeno poreklo z molekularno genetskimi preiskavami ali s preiskavami na krvne skupine.

4.5 V primeru, ko gre za žival, vpisano v drugo (tuj) rodovniško knjigo, je potrebno predložiti zootehniški dokument o poreklu in identifikacijski dokument, ki ga izda pristojna rejska organizacija države v kateri je bila žival rojena.

5 Lastništvo

5.1 Za konje vpisane v rodovniško knjigo ali register žrebet je potrebno pri Kobilarni Lipica prijaviti vsako spremembo lastništva. Ta pogoj je potrebno izpolniti zaradi tekočega vodenja evidence, ni pa odločilno za nadaljnje registracijske postopke v zvezi s potomstvom vpisane plemenske živali.

5.2 Za vpis lastništva žrebet se zahtevajo in uporabijo podatki o fizični ali pravni osebi, ki je bila v času žrebitve prijavljena pri Kobilarni Lipica kot lastnik kobile, torej podatki o rejcu. Podatki o lastništvu, prijavljeni Kobilarni Lipica in podatki o rejcu v vlogi za registracijo žrebeta morajo biti usklajeni - identični.

5.3. Ob prijavi spremembe lastništva mora novi lastnik predložiti Kobilarni Lipica predpisan dokument – prijavo spremembe lastništva.

6 Vpis v register žrebet - registracija žrebet

6.1 Redni postopek

6.1.2 Vpis žrebet kobil vpisanih v Rodovniško knjigo Združenja rejcev lipicanca Slovenije se opravi v skladu z določili Pravil o vodenju rodovniške knjige

6.1.3 Za vpis - registracijo potomstva plemenske kobile v register žrebet, mora rejec izpolniti naslednje pogoje:

- Predložiti Kobilarni Lipica Potrdilo o pripustu (če je bila kobil pripuščena pod dva ali več plemenjakov, se predloži tudi potrdila o teh pripustih), z vpisanimi datumi vseh pripustov v pretekli pripustni sezoni, vpisom njene življenjske številke in vpisano številko seznama pripuščenih kobil.

- Predložiti podpisano Poročilo o žrebitvi najkasneje v štirih tednih (28 dneh) po žrebitvi, v katerem so vpisani podatki o spolu, barvi in dnevu rojstva. V primeru, ko gre za dvojčke, je to potrebno v dokumentu posebej označiti.

- Poročilo o žrebitvi je potrebno dostaviti tudi v primeru, ko je kobil ostala jalova, ko je resorbirala ali zvrгла plod, ko je bilo žrebe rojeno mrtvo, ko je žrebe poginilo, ali pa, ko je poginila kobil - z označeno ustrezno rubriko tiskovine.

- Poročilo o žrebitvi se dostavi tudi v primeru, ko je bila kobila pripuščena pod plemenjaka druge pasme. V primeru, da rejec poročila ne predloži, se v rodovniški list kobile v rubriko o potomstvu kobile za tekoče leto zavede vpis: brez povratne informacije.
 - Nepopolno izpolnjena poročila in potrdila Kobilarna Lipica zavrne in jih pošlje lastniku v popravek .
 - Vsa poročila o rezultatih preiskav za preverjanje porekla pooblaščen laboratorij dostavi Kobilarna Lipica, ki dokumente arhivira. Dokumenti niso dostopni javnosti. Le v izjemnem primeru – vpis konja v drugo (tujo) rodovniško knjigo, jih na zahtevo pristojne rejske organizacije, Kobilarna Lipica lahko posreduje le tej.
- Pripeljati žrebe na razpisan zrejni - registracijski pregled na katerem pristojna komisija opravi oceno žrebeta in žigosanje s predpisanim pasemskim žigom.
- Čistopasemska žrebeta, katerih rejci izpolnijo vse predpisane pogoje, se vpiše v Register čistopasemskih žrebet lipicanske pasme, vpis pa se z datumom in zaporedno številko registra žrebet zavede v ID.

6.1.4 Žrebeta, katerih oče ni priznan plemenjak lipicansko pasmo se vpiše v register žrebet za rejo in rabo.

6.1.5 Določila tega člena veljajo za žrebeta, ki se registrirajo v letu rojstva.

6.2 Naknadna registracija žrebeta:

6.2.1 Žrebeta, ki niso bila privedena na zrejni pregled v letu rojstva, a so njihovi rejci izpolnili vse ostale pogoje, lahko lastniki privedejo na zrejni pregled v drugem letu starosti, rejec pa mora poravnati pristojbino za naknadno registracijo.

6.2.2 Žrebeta, za katera postopek registracije ni bil opravljen v letu rojstva zaradi opustitve prijave žrebitve ali nepopolne dokumentacije, se registrirajo v drugem letu starosti, rejec pa mora poravnati pristojbino za naknadno registracijo.

6.2.3 Ne glede na popoln zahtevek za registracijo žrebeta in rezultate preiskave za preverjanje porekla, ki potrdijo navedene podatke o poreklu, se registracija žrebeta lahko zavrne, če barva žrebeta ni v skladu z barvo staršev ali, če navedena doba brejosti signifikantno odstopa od splošno uveljavljenih mejnih rokov.

6.2.4 Živali, ki so v trenutku, ko je bila vložena zahteva za naknadno registracijo stare štiri leta ali več, ni mogoče registrirati.

6.2.5 Naknadno registrirana moška žrebeta, ki v letu rojstva niso bila ocenjena s strani pristojne ocenjevalne komisije, ne morejo biti priznana za plemenskega žrebca.

6.3 V Register žrebet se za vsako vpisano žival zavede najmanj naslednje podatke:

- ime in naslov rejca,
- ime in naslov lastnika,
- datum zadnjega pripusta matere,

- rojstni datum, spol, barva in znamenja,
- ime,
- življenjska številka,
- dodatne identifikacijske oznake (žig, tetovirna številka, elektronski odzivnik),
- starši z navedbo barve in življenjske številke,
- vsaj štiri nadaljnje generacije prednikov,
- datum vpisa v register,
- datum izdaje ID,
- ocena lastnosti zunanosti,
- rezultat opravljene preiskave za preverjanja porekla,,
- datum in razlog izpisa iz registra žrebet,
- datum prodaje,
- ime in naslov kupca – novega lastnika.

6.4 Po vpisu v register žrebet, se za živali izda Identifikacijski dokument (ID) za registrirane konje (predhodno izdani Identifikacijski dokument dopolni s podatki iz registra žrebet), v katerem se v ustreznem razdelku potrdi vpis v register.

6.5 Žrebeta, ki ne izpolnjujejo predpisanih pogojev – neprimerno poreklo očeta, se vpišejo v register žrebet za rejo in rabo; izda se jim Identifikacijski dokument za konje za rejo in rabo.

6.6 Izkaz o poreklu (potrdilo o poreklu) je po Pravilniku o identifikaciji in registraciji kopitarjev (Ur. L. RS št.125-17042/2003) sestavni del ID. ID velja kot izkaz o poreklu, ko so vanj na predpisan način zavedeni vsi podatki iz registra žrebet.

6.7 Ob izgubi ali uničenju dokumenta lahko lastnik živali pridobi dvojnik izkaza o poreklu le na osnovi pisne zahteve, ki ji je priložena notarsko overjena izjava o izgubi dokumenta. Dvojnik se izda z oznako "DVOJNIK" po opravljenem identifikacijskem pregledu živali. Izdajatelj vodi register izdanih dvojnikov in njihove zaporedne številke.

7 Izbira imena

7.1 Živali dobijo ime ob vpisu v register žrebet. Za poimenovanje žrebet je pristojna Kobilarna Lipica.

7.2 Poimenovanje žrebčkov

Ime žrebčkov je sestavljeno iz imena linije ki ji pripada oče in imena matere z njeno rimsko številko.

Primer: 242 FAVORY BATOSTA I
 Oče: 963 Favory Montana
 Mati: 135(103/79) Batosta I

7.3 Poimenovanje žrebičk

Ime žrebičk je sestavljeno iz imena matere in rimske številke, ki označuje zaporedni vpis žrebice z enakim imenom v register žrebet. Za označitev zaporednega vpisa v register žrebet se uporabljajo rimske številke od I do L.

Številka LI (za enainpetdeseto žrebičko z enakim imenom) se ne vpisuje, temveč se žrebičko poimenuje le z imenom matere brez rimske številke (za to žrebičko se lahko izbere tudi eno od

tradicionalno uveljavljenih imen za ženske živali rodu, ki mu žrebička pripada); naslednja (dvainpetdeseta) žrebička z enakim imenom dobi rimsko številko I.

Primer: 243 BARBANA III
 Oče: 103 Maestoso Bonadea XIV
 Mati: 87 (35/11) Barbana

8 Zootehniška dokumentacija

8.1 Identifikacijski dokument (ID)

8.1.1 Vsakemu konju, vpisanemu v register žrebet Rodovniške knjige Kobilarne Lipica ali Rodovniške knjige Združenja rejcev lipicanca Slovenije izda ID v imenu Kobilarne Lipica druga pooblaščenca organizacija v konjereji. ID je osnovni dokument za preverjanje istovetnosti živali. Vanj se vpišejo podatki o rejcu, lastniku in konju, kot to določa Pravilnik o identifikaciji in registraciji kopitarjev (Ur. L. RS št.125-17042/2003).

8.1.2 ID je treba vrniti izdajatelju, kadarkoli ta to zahteva.

8.1.3 V ID žrebcev in kobil, ki so vpisane v rodovniško knjigo, se ta vpis potrди z uradnim zaznamkom, ki ga opravi Kobilarna Lipica v ustrezni rubriki dokumenta.

8.1.4 Kakršnen koli vpis podatkov ali popravke lahko opravijo samo pooblaščenec uradne osebe, ki to potrdijo s podpisom in žigom.

8.1.5 Plemenske kobile se lahko pripustijo šele, ko lastnik kobile predloži lastniku plemenjaka veljaven ID. Lastnik plemenjaka je pred pripustom dolžan preveriti identiteto kobile, za kar jamči s podpisom potrdila o pripustu.

8.1.6 Ob spremembi lastništva se ID obvezno predloži izdajatelju, ki je pristojen za vpis novega lastnika.

8.1.7 Kobilarna Lipica ne upošteva zahtev za registracijo potomstva plemenskih kobil, dokler lastnik kobile ni na predpisan način vpisan v njen ID.

8.8 ID mora biti vrnjen izdajatelju v sedmih dneh od dneva pogina, usmrtitve, kraje ali izgube živali. Izdajatelj hrani ID v arhivu pet let od dneva prejema.

8.2. Potrdilo o poreklu

8.2.1 Vsem konjem, vpisanim v register žrebet Rodovniške knjige Združenja rejcev lipicanca Slovenije izda Kobilarna Lipica tudi dodatno potrdilo o poreklu, v katerega so vpisani podatki o petih generacijah prednikov in vsi podatki o konju in rejcu iz registra žrebet.

8.2.2 Potrdilo o poreklu je izkaz o poreklu in izvoru, ne potrjuje pa istovetnosti živali in lastništva.

8.2.3 Potrdilo o poreklu mora biti vrnjeno Kobilarni Lipica kadarkoli ta to zahteva, oziroma v sedmih dneh od dneva pogina, usmrtitve, kraje ali izgube živali. Kobilarna Lipica hrani Potrdilo o poreklu v arhivu pet let od dneva prejema.

8.3 Zootehniški dokument o priznanju plemenskega žrebca

8.3.1 Kobilarna Lipica izda za vsakega priznanega plemenskega žrebca Zootehnični dokument o priznanju plemenskega žrebca v skladu s pravilnikom, ki ureja sprejetje registriranih kopitarjev za pleme.

8.3.2 Zootehnični dokument o priznanju plemenskega žrebca mora biti vrnjen Kobilarni Lipica kadarkoli ta to zahteva, oziroma v sedmih dneh od dneva preklica priznanja v skladu z rejskim programom ali dneva prodaje, pogina, usmrčitve ali izgube živali. Kobilarna Lipica hrani vrnjen dokument v arhivu pet let od dneva prejema.

8.4 Zootehniško spričevalo za žrebčevo seme, jajčne celice in zarodke

8.4.1 Kobilarna Lipica izda zootehniško spričevalo za žrebčevo seme in zarodke žrebcev uvrščenih v elitni plemenski razred ter jajčne celice in zarodke kobil uvrščenih v elitni plemenski razred.

8.4.2 Izjemoma, kadar je to potrebno za ohranjanje žrebčevske linije ali rodu kobil se izda zootehniško spričevalo za žrebčevo seme in zarodke žrebcev, ki niso uvrščeni v elitni plemenski razred ali vpisani v knjigo žrebce I oziroma jajčne celice in zarodke kobil, ki niso uvrščene v elitni plemenski razred.

8.4.3 Kobilarna Lipica izdaja zootehniško spričevala za žrebčevo seme, jajčne celice in zarodke v skladu s predpisom, ki določa pogoje za poreklo in izdajo in potrjevanje zootehniških spričeval za žrebčevo seme, jajčne celice in zarodke in pod pogoji, predpisanimi v tem rejskem programu.

9 Dodatno označevanje konj

9.1 Konje lipicanske pasme se dodatno označuje z žigosanjem z vročim žigom.

9.2 Žrebeta se žigosa v letu rojstva s pasemskim in registracijskim žigom (vroči žig). Žigosani so lahko le potomci kobil, vpisanih v knjigo plemenskih kobil, in priznanega žrebca, po opravljenem identifikacijskem pregledu.

9.3 Oblika žigov:

- Pasemski žig: lipov list
- Registracijski žig: številka registra žrebet

Žrebeta se žigosa s pasemskim žigom na levo pleče in s številko registra žrebet (trimestna oznaka) na levo sedlišče

10 Evidenca pripustov

10.1 Pripuste plemenskih kobil se evidentira v skladu z določili Splošnih pravil o vodenju rodovniške knjige

10.2 Kobilarna Lipica izstavi za vsakega priznanega plemenjaka lastniku oziroma imetniku le tega tiskovine:

- Seznam pripuščenih kobil,
- Potrdilo o pripustu.

10.3 Imetnik plemenjaka je dolžan voditi evidence in izdati pripustno dokumentacijo rejcem, ter poročila o pripustu v skladu z določili pravilnika o pogojih za odobritev organizacij in priznanje drugih organizacij v konjereji (Ur. L. RS št.125-17070/2003). V seznam pripuščenih kobil mora vpisati vse pripuste vseh kobil z vsemi zahtevanimi podatki. Če je kobila v isti pripustni sezoni pripuščena pod dva ali več plemenjakov, mora biti to navedeno v rubriki "opombe", kobila mora biti vpisana v seznamu pripuščenih kobil vseh plemenjakov pod katere je bila pripuščena, izdana morajo biti vsa pripadajoča potrdila o pripustu.

10.4 Po končanem pripustu je imetnik plemenjaka dolžan lastniku kobile vročiti pravilno izpolnjeno potrdilo o pripustu.

10.5 Po končani pripustni sezoni mora imetnik plemenjaka Kobilarni Lipica najkasneje do 31.12. v tekočem letu dostaviti pravilno izpolnjen seznam pripuščenih kobil in preostala - neizdana potrdila o pripustu.

10.6 V primeru, da imetnik plemenjaka ne izpolnjuje teh navodil pravilnika, njegov žrebec (žrebci) ne more(jo) biti več priznan(i) kot plemenjak(i).

10.7 Določila, ki se nanašajo na pripust se smiselno uporabljajo tudi pri osemenjevanju, prenosu jajčnih celic in zarodkov.

11 Preverjanje porekel

11.1 Osnovno preverjanje porekla se opravlja s preverjanjem zootehniške dokumentacije – Seznama pripuščenih kobil, Potrdila o pripustu in Poročila o žrebitvi.

11.2 Preverjanje porekla z molekularnimi genetskimi preiskavami vzorcev krvi je obvezno za vse registrirane konje rojene po letu 2000.

11.3 Preiskave lahko opravi le pooblaščen laboratorij, ki poročilo o opravljenih preiskavah in rezultate le teh dostavi Kobilarni Lipica.

11.4 Rezultati, ki jih opravi nepooblaščen laboratorij, se priznajo le v primeru:

- ko gre za uvoženega žrebca ali kobilo, ki je poginil(a), preden je bilo v normalnih okoliščinah mogoče tej živali odvzeti vzorce krvi za preiskave;
- ko gre za plemenjaka, če je bila v rodovniško knjigo vpisana plemenska kobila pripuščena v tujini.

11.5 Žrebeta, ki nimajo opravljene predpisane preiskave za preverjanje porekla ne morejo biti registrirana.

11.6 Ne glede na popoln zahtevek za registracijo žrebeta in rezultate molekularne genetske preiskave, ki potrdijo navedene podatke o poreklu, se registracija žrebeta lahko zavrne, če

barva žrebeta ni v skladu z barvo staršev, ali če navedena doba brejosti značilno odstopa od splošno uveljavljenih mejnih rokov.

11.7 Kobilarna Lipica hrani poročilo o rezultatih opravljenih preiskav ter vnese zaznamek o opravljenih preiskavah v identifikacijski dokument in, v primeru izvoza živali, v izvozno potrdilo.

12 Register tujih konj

12.1 V register tujih konj se vpišejo tuje živali (živali katerih prvo registracijo je opravila druga - tuja priznana rejska organizacija) različnih kategorij, – žrebeta (mladi konji), kobile in žrebci, pod enakimi pogoji kot veljajo za vpis domačih živali v rodovniško knjigo oz. register žrebet. V register tujih konj se vpišejo tudi podatki o živalih, ki so dajalci semena, jajčnih celic in zarodkov in so vpisani v drugo (tujo) rodovniško knjigo.

12.2 Ob prijavi za vpis tujega konja v rodovniško knjigo morajo lastniki živali predložiti:

- ID, ki ga je izdala rejska organizacija, ki je opravila prvo registracijo živali
- zootehniško spričevalo o poreklu živali, ki potrjuje vpis v rodovniško knjigo, ki jo vodi rejska organizacija, ki je prva registrirala žival oziroma zootehniško spričevalo za seme, jajčne celice ali zarodke.

12.3 Zootehniško spričevalo za tuje konje mora vsebovati naslednje podatke:

- življenjsko številko,
- pasmo,
- ime živali,
- datum rojstva,
- spol,
- poreklo vsaj štirih generacij prednikov,
- rezultati ocenjevanj lastnosti zunanosti ter merjenj in ocenjevanj drugih lastnosti določenih s selekcijskim programom,
- ime in naslov rejca,
- ime in naslov prodajalca,
- ime in naslov lastnika,

12.4 Zootehniško spričevalo se izda tudi za seme, jajčne celice in zarodke živali vpisanih v drugo (tujo) rodovniško knjigo. Poleg podatkov iz prejšnjega odstavka morajo biti v njem navedeni še:

- podatki, ki omogočajo identifikacijo semena, jajčnih celic ali zarodkov,
- podatki o odvzemu plemenskega materiala,
- število doz semena oz. število jajčnih celic ali zarodkov,
- datum odvzema,
- za zarodke podatke, ki omogočajo identifikacijo zarodkov, podatke o osemenitvi ali oploditvi,
- naslov, ime in registrska številka organizacije, kjer je bil plemenski material odvzet,
- ime in naslov prejemnika.

12.5 Zootehniška spričevala tujih konj, semena, jajčnih celic ali zarodkov se arhivirajo; Kobilarna Lipica izda zootehniško spričevalo, ki potrjuje vpis tuje živali, semena, jajčnih celic ali zarodkov v rodovniško knjigo.

13 Register izpisanih konj

13.1 Register izpisanih konj se vodi v dveh delih:

- Register izločenih konj
- Register prodanih konj

13.2 V register izločenih konj se vpišejo vse izločene ali poginule živali. O vsaki živali se v register zavedejo naslednji podatki:

- življenjsko številko,
- pasmo,
- ime živali,
- datum rojstva,
- spol,
- poreklo – oče in mati,
- ime in naslov rejca,
- ime in naslov zadnjega lastnika.

13.3 V register izpisanih konj se vpišejo vse prodane živali, ki jih novi lastnik namerava vpisati v drugo (tujo) rodovniško knjigo. V register prodanih konj se o vsaki živali zavedejo enaki podatki kot v register izločenih konj

13.4 Za prodane živali izda Kobilarna Lipica zootehniško spričevalo o poreklu, ki potrjuje tudi izpis iz rodovniške knjige. Zootehniško spričevalo za izpisane prodane konje mora vsebovati naslednje podatke:

- življenjsko številko,
- pasmo,
- ime živali,
- datum rojstva,
- spol,
- poreklo vsaj štirih generacij prednikov,
- rezultati ocenjevanj lastnosti zunanosti ter merjenj in ocenjevanj drugih lastnosti določenih s selekcijskim - programom,
- ime in naslov rejca,
- ime in naslov lastnika,
- ime in naslov kupca

13.5 Zootehniško spričevalo se izda tudi za seme, jajčne celice in zarodke živali vpisanih v to rodovniško knjigo, ki jih bo v ustrezen seznam rodovniške knjige vpisala druga (tuja) rejska organizacija. Poleg podatkov iz prejšnjega odstavka morajo biti v njem navedeni še:

- podatki, ki omogočajo identifikacijo semena, jajčnih celic ali zarodkov,
- podatki o odvzemu plemenskega materiala,
- število doz semena oz. število jajčnih celic ali zarodkov,
- datum odvzema,
- za zarodke podatke, ki omogočajo identifikacijo zarodkov, podatke o osemenitvi ali oploditvi,
- naslov, ime in registrska številka organizacije, kjer je bil plemenski material odvzet,
- ime in naslov prejemnika.

14 Register rejcev

14.1 Kobilarna Lipica vodi register rejcev, v katerega so vpisani vsi rejci vpisanih - registriranih živali. Kot rejec je vpisana fizična ali pravna oseba, ki je bila lastnik kobile v času rojstva žrebeta.

14.2 V register rejcev se vpišejo naslednji podatki:

- datum vpisa v register,
- ime in naslov rejca,
- (KMG) MID rejca,
- življenjska številka živali.

15 Register lastnikov

15.1 Kobilarna Lipica vodi register lastnikov, v katerega je vpisana vsaka fizična ali pravna oseba, ki je lastnik živali, vpisane – registrirane v rodovniško knjigo.

15.2 V register lastnikov se vpišejo naslednji podatki:

- datum vpisa v register,
- ime in naslov lastnika,
- (KMG) MID rejca,
- življenjska številka živali,
- datum spremembe lastništva v primeru, ko lastnik ni rejec.

16 Hlevska knjiga

16.1 Vsak rejec ali imetnik živali vodi za konje Hlevsko knjigo, v katero so zavedeni vsi konji na njegovem gospodarstvu. Vanjo vpisuje podatke o živalih.

16.2 V hlevsko knjigo so zavedeni najmanj naslednji podatki o konjih :

- datum vpisa v hlevsko knjigo,
- rodovniška knjiga,
- življenjska številka,
- ime,
- barva,
- rojstni datum,
- oče,
- mati,
- podatki o zootehničnih opravilih z datumom (vsaj podatki o pripustu, žrebitvah, kastraciji, korekciji kopit, paši...)
- podatki o preventivnih ukrepih z datumom ter žigom in podpisom veterinarja (odvzemi vzorcev za diagnostične preiskave, cepljenja, dehelmintizacija, dezinfekcija, dezinfekcija in deratizacija objektov...)
- podatki o zdravljenjih z datumom ter žigom in podpisom veterinarja,
- podatki o gibanju živali izven gospodarstva – razlog, datum odhoda, datum vrnitve,
- datum in razlog izpisa iz hlevske knjige.

16.3 Pooblaščen oseb Kobilarne Lipica ima zaradi zagotavljanja sprotnega zanesljivega vodenja rodovniške dokumentacije kadarkoli pravico do vpogleda v hlevsko knjigo.

17 Pristojbine

Rejci za posamezna zootehniška opravila v pristojnosti Kobilarne Lipica plačajo pristojbino. Višina pristojbin je določena s cenikom storitev Kobilarne Lipica v letnem programu strokovnih nalog, ki ga na predlog strokovnega sveta Kobilarne Lipica potrdi minister pristojen za živinorejo.

mag. Janez Rus, dr.vet.med.

Priloge:

- **Pravilnik za ocenjevanje lastnosti zunanosti konj lipicanske pasme in merila za razvrščanje živali v kakovostne razrede**
- **Pravilnik o preizkusu delovne sposobnosti žrebcev lipicanske pasme v kobilarni Lipica in merila za razvrščanje živali v kakovostne razrede**
- **Pravilnik o preizkusu delovne sposobnosti kobil lipicanske pasme in merila za razvrščanje živali v kakovostne razrede**
- **Izvodi tiskovin zootehniške dokumentacije**

PRAVILNIK ZA OCENJEVANJE LASTNOSTI ZUNANJOSTI KONJ LIPICANSKE PASME IN MERILA ZA RAZVRŠČANJE ŽIVALI V KAKOVOSTNE RAZREDE

1. Ocenjevalni model za lipicance zagotavlja vrednotenje lastnosti, ki jih opredeljuje rejski cilj, s poudarkom na oceni pasemskega tipa in pasemskih značilnosti. Odrasle živali se oceni pred prevedbo med plemenske živali, žrebce praviloma v petem letu starosti, žrebice pa v četrtem letu starosti. Žrebeta se oceni v letu rojstva. Temelj za razvrščanje živali v kakovostne razrede je ocena z zrejnega pregleda. Ocene z razstav in ostalih rejskih prireditev se ne upoštevajo.

2. Pri odraslih konjih se ocenjuje:

- pasemski tip in spolni dimorfizem
- glava
- vrat
- prednji del trupa
- srednji del trupa
- zadnji del trupa
- prednje noge
- zadnje noge
- pravilnost hodov
- izdatnost in lahkotnost v gibanju

3. Pri žrebetih se ocenjuje:

- Pasemski tip
- Glava in vrat
- Trup
- Noge
- Pravilnost in izdatnost hodov

2.3 Posamezne lastnosti se ocenjuje z ocenami od 1 do 10 (vmesne ocene niso dovoljene)

10	odlično	4	pomanjkljivo
9	zelo dobro	3	razmeroma slabo
8	prav dobro	2	slabo
7	dobro	1	zelo slabo
6	zadovoljivo	0	neocenjeno
5	zadostno		

5. Vse ocene je potrebno utemeljiti z opisom in komentarjem na ocenjevalnem zapisniku. Rezultat ocenjevanja se izrazi s skupno oceno. Skupna ocena je vsota posameznih ocen.

6. Na osnovi skupne ocene se živali razvrsti v razrede:

Odrasli konji		Žrebeta	
Število točk	Razred	Število točk	Razred

REJSKI PROGRAM ZA LIPICANCA
KOBILARNA LIPICA - ZRLS

85 in več	1.a	40 in več	I
80-85	1.b	35-40	II
75-79	2.a	35 in manj	III
70-74	2.b		
65-69	3.a		
65 in manj	3.b		

Oznaka plus (+) ali minus (-) se znotraj posameznih razredov pripiše pri mejnih vrednosti skupne ocene (n. pr. 75 točk = 2.a-, 79 točk je 2a+).

7. Ocenjevanje opravlja komisija, ki jo določi rejska komisija združenja v soglasju s Kobilarno Lipica. Strokovni vodja Kobilarne Lipica je član ocenjevalne komisije po funkciji.

8 Navodilo za ocenjevanje konj lipicanske pasme

8.1 Namen ocenjevanja

Namen ocenjevanja ni iskanje in poudarjanje napak, temveč izbor in razvrščanje konj z najboljšimi lastnostmi zunanosti - telesnim ustrojem, karakterjem in temperamentom, konstitucijo in posredno zmogljivostmi - delovno sposobnostjo v razrede v skladu z rejskim programom.

8.2 Način ocenjevanja

Ocenjevanje lastnosti zunanosti kot orodje za izvajanje selekcijskega programa – razvrščanje živali v kakovostne razrede je dovolj zanesljivo in učinkovito le, če ocenjujemo živali v standardih pogojih – v enaki starosti, v čim bolj izenačenih pogojih, po možnosti večje število živali naenkrat. Priporočljivo je usklajevanje in sporazumno ocenjevanje še zlasti, kadar je število ocenjevanih konj majhno.

8.3 Kriteriji za ocenjevanje lastnosti po ocenjevalnem modelu

8.3.1 Pasemski tip

Ocenjuje se skladnost z značilnostmi pasme - rejskim ciljem. Vedno smo pozorni na karakter in temperament, sekundarne spolne značilnosti, predvsem pa na skladnost, eleganco, uravnoteženost in izdatnost v gibanju

Telesna razmerja in uravnoteženost (merjenje živali) Format položenega pravokotnika, telesna gradnja mora biti harmonična, razmerja med posameznimi deli telesa uravnoteženi. Lipicanec ne sme biti pregrajen, težišče ne sme biti preveč spredaj.

Spolni dimorfizem mora biti jasno izražen. Žrebci so nekoliko večji, bolj čvrsti, izraziteje omišičeni, nekoliko bolj grobe glave, bolj živahnega temperamenta. Kobile so nežnejše telesne gradnje, nekoliko globlje, še zlasti v srednjem delu trupa, mirnejšega temperamenta, izrazito dobrohotnega karakterja.

Kondicija mora biti plemenska ali razstavna, nikakor pa ne gladovna ali pitovna. Živali morajo biti primerno negovane in vajene na predvajanje.

Zaželene so živali v izrazitem pasemskem tipu z dobro izraženim spolnim dimorfizmom, dobrohotnega karakterja, umirjenega temperamenta, skladnega telesnega ustroja v plemenski kondiciji.

Nezaželene so živali brez pasemskega tipa, z neizraženim spolnim dimorfizmom, zlobnega karakterja, nervoznega temperamenta, v pitovni ali gladovni kondiciji.

Ocene

10 – odlično - Idealen pasemski tip in optimalna uravnoteženost, skladnost, eleganca okvir in izraženost spolnega dimorfizma. Pravilna gradnja vseh telesnih delov. Hodi so povsem korektni in tipično izdatni, prožni in kadencirani, gibanje sproščeno, energično.

8 –prav dobro – 9 –zelo dobro - Jasno razpoznavne dobro izražene pasemske karakteristike vseh delov telesa, ki morajo biti brez funkcionalnih anatomskih pomanjkljivosti. Konj mora biti skladen, uravnotežen, čvrste konstitucije, z jasno izraženim spolnim dimorfizmom. Dopustna so le malenkostna odstopanja. Glava mora biti suha in tipična, vrat visoko nasajen, dolg, usločen in dobro omišičen. Pleče ne sme biti prestrmo. Gornja linija je brez napake, v primeru, da je srednji del trupa dolg, mora biti hrbet in ledveni del zelo dobro formiran. Križ mora biti dolg, dovolj širok, raven. Okončine so korektne, sklepi jasno izraženi, piščalnice nikoli dolge, kopita vedno primerne velikosti in korektna. Hodi zelo izdatni, dovolj korektni in elastični. Konji ki so v kateri od ocenjevanih lastnosti več kot dvakrat ocenjeni z oceno 7 – dobro ali enkrat z oceno 6 –zadovoljivo, ne morejo biti za tip ocenjeni z oceno 9, konji ki so v kateri od ocenjevanih lastnosti več kot dvakrat ocenjeni z oceno 6 –zadovoljivo ali enkrat z oceno 5 –zadostno, ne morejo biti za tip ocenjeni z oceno 8.

7 – dobro - dovolj razpoznavne pasemske značilnosti, dobra telesna razmerja, skladnost in uravnoteženost. Lahko je malo večji ali nekaj manjši od priporočenih okvirov, vendar mora biti v tem primeru zelo korekten. Dovoljene so zmerne pomanjkljivosti v telesni gradnji, ne sme pa biti pregrajen, nizko nasajenega vratu, predolgih ali ozkih ledij, uleknjenega ali mehkega hrbta, tudi izrazito globok ali visokonog ne. Hodi morajo biti po korektnosti in izdatnosti vedno dobri. Konji ki so v kateri od ocenjevanih lastnosti več kot dvakrat ocenjeni z oceno 5 –zadostno ali enkrat z nižjo oceno, ne morejo biti za tip ocenjeni z oceno 7.

5 –zadostno – 6 –zadovoljivo - Velika odstopanja od zaželenega okvira, kljub siceršnji še zadovoljivi telesni gradnji, pasemske značilnosti morajo biti še vedno razpoznavne. Pri konju primerne okvira so v telesni gradnji in korektnosti in izdatnosti hodov izražene občutne pomanjkljivosti. Konji, ki so več kot dvakrat ocenjeni z oceno 4 –pomanjkljivo ali enkrat z nižjo oceno, ne morejo biti za tip ocenjeni z oceno 6.

8.3.2 Glava

Ocenjuje se velikost, ustroj – oblika in proporci ter pasemske in spolne značilnosti

Zaželena je srednje velika, plemenita, suha glava. Obrazni del ne preveč izrazito poudarjen v razmerju z lobanjskim. Ušesa so srednje dolga, lepo oblikovana, elegantno nasajena. Čelo je zmerno široko, malenkost izbočeno v horizontalni in vertikalni liniji. Oči so velike, temne, temno obrobljene, nosni gredelj nekoliko izbočen po celotni dolžini, smrček fin, ne prevelik, nozdrvi velike, v gibanju široko odprte. Spodnja čeljustnica je dovolj široka, medčeljustje široko razprto. Zobovje je brez napak. Spolni dimorfizem je jasno izražen. Nekoliko poudarjena konveksna linija nosnega gredlja ni nezaželena, izrazito ovnovska glava, še zlasti če je groba in neplemenita pa. Pri predstavnikih linije Siglavay in arabskih rodov kobil je zaželen "arabiziran tip" glave z nekoliko poudarjeno orientarno komponento.

Nezaželena je groba, neplemenita, prevelika ali izrazito majhna glava brez pasemskih značilnosti, z znaki konstitucijskih napak. Tudi depigmentacija kože okoli oči, pa tudi na smrčku, je nezaželena.

Ocene

10 - Tipična glava idealnih proporcev, suha in plemenita, optimalno izražen spolni dimorfizem, izraz živahen, pozoren, nikoli paničen ali zloben. Le pri liniji Siglavy in arabskih rodovih je lahko arabizirana, vendar mora biti obenem še vedno tipično pasemska.

8 –9 - Suha glava primerne velikosti, jasno izraženih pasemskih značilnosti in dimorfizma. Ušesa morajo biti vedno dobro nasajena in ne predolga. Ne sme imeti majhnih oči ali oči z izrazito beločnico, majhnih nozdrvi, napak na zobovju. Izraz mora biti živahen in pozoren. V profilu je lahko nekoliko bolj konveksna ali ravna.

7 - Primerno velika dovolj suha glava z dobro izraženimi pasemskimi značilnostmi, ki dobro izraža konstitucijski tip in spolni dimorfizem. Lahko je nekoliko groba ali nasprotno nežna, če je še v sorazmerju z ostalimi telesnimi deli. Oči so lahko nekoliko manjše ali z nekoliko izraženo beločnico, pogled pa mora biti kljub temu prijazen in živahen. Zmerna depigmentacija kože okoli oči in na smršku je dopustna. Ušesa morajo biti dobro nasajena ne predolga, nikoli klapava. Ne sme imeti napak na zobovju.

5-6 - Nekoliko prevelika ali premajhna glava, zelo poudarjena konveksnost nosnega gredlja, zlasti če je groba in brez izraza. Majhne oči ali oči s poudarjeno beločnico in majhne nozdrvi. Slabo izražen ali neizražen spolni dimorfizem. Manj očitne nepravilnosti v obliki – nekoliko zajčja ali celo klinasta ali v področju sinusov zgornje čeljustnice zožena so še dopustne, če je tip še zaznaven. Dopustno je malenkostno izraženo krapje zobovje. Glava, ki je povsem brez pasemskih značilnosti in ne izraža spolnega dimorfizma, ne more biti nikoli ocenjena z oceno boljšo kot 5.

8.3.3 Vrat

Ocenjuje se dolžina, nasajenost in povezanost vratu z glavo oz. prsmi, forma in omišičenost vratu.

Zaželen je visoko nasajen, dolg, elegantno usločen in dobro omišičen vrat. Zatilje je dovolj dolgo, povezava z glavo globoka in v področju grla prostorna. Povezava s trupom mora biti kompaktna a ne toga, prehod grebena v viher in sapnika v prsi blag. Predvsem omišičenost pa tudi nošenje vratu izraža tudi spolni dimorfizem.

Nezaželen je kratek vrat, tanek vrat, zelo nizko nasajen vrat, jelenji vrat, plitek v grlu

Ocene

10 - Vrat idealnih proporcev in omišičenosti, ki v gibanju omogoča popolno kontrolo ravnotežja.

8 – 9 - Dovolj dolg, dobro nasajen in z glavo in trupom dobro povezan vrat, ki je lahko nekoliko bujneje omišičen, vedno pa mora omogočati svobodno gibanje glave in s tem zelo dobro kontrolo ravnotežja.

7 - Srednje dolg, dobro nasajen, v gibanju še vedno dovolj aktiven vrat. Ne sme biti izrazito težak ali tanek. Povezava z glavo ne sme biti preveč toga, nikakor pa ne slabotna in plitva, Povezava s trupom mora biti solidna v prehodu v viher nikoli izrazito zažeta.

5 – 6 - Nizko nasajen, kratek in težak ali tanek vrat, togo vezan na glavo in trup. Če so te slabosti manj izražene lahko ocena 6, sicer 5. V primeru da je vrat jelenji mora biti za pozitivno oceno dovolj dolg, dobro omišičen in dobro povezan z glavo, tako, da v gibanju še vedno zadovoljivo funkcionira.

8.3.4 Prednji del trupa

Ocenjuje se širina, globina in ustroj prsi, dolžina in višina vihra ter položaj ter dolžina plečnice in omišičenost – povezanost oplečja.

Zaželene so globoke in široke, skladno a ne pretirano omišičene prsi, dobro obokan, globok, prostoren prsni koš. Viher srednje izražen, vendar dovolj visok, dolg, dobro formiran. Pleče

dobro omišičeno, plečnica srednje dolga, dovolj položna. Tudi nadlahtnica dovolj dolga in dobro omišičena.

Nezaželene so plitke, ozke prsi, vdrta prsnica, kratko strmo pleče, slaba omišičenost in povezanost oplečja s prsnim košem.

Ocene

10 - Popolno oblikovan prednji del, skladno povezan z vratom in srednjim delom trupa, in je v skladnem razmerju z ostalimi deli telesa.

8 – 9 - Prsi so globoke in široke, pleče dobro formirano in omišičeno, viher dobro formiran. Dopustna so manjša odstopanja – nekoliko krajša ali nekoliko strma plečnica, a le, če je tudi v tem primeru gibanje sproščeno in izdatno.

7 - Prsi so dovolj globoke in široke, viher zadovoljivo izražen, lahko nekoliko nizek, vendar mora biti dovolj dolg. Plečnica je lahko nekoliko bolj strma če je dovolj dolga ali nekoliko krajša a položna, omišičenost oplečja pa mora biti dobra.

5-6 - Preozka ali plitvejša prsa. Če so obenem ozka in plitva je ocena nižja ali negativna. Strmo ali kratko pleče, slabo izražen kratek viher, malenkost vdrta prsnica. Nikoli ne sme biti razplečen.

8.3.5 Srednji del trupa

Ocenjuje se poprsje in trebuh - obokanost reber, globina in širina srednjega dela, linija, dolžina, širina in omišičenost hrbta, linija, dolžina, širina in omišičenost ledij ter prehod v križ. Zaželen je globok srednji del trupa, harmonična gornja linija, srednje dolg hrbet, včasih nekoliko daljši a širok, porebrje skladno obokano, krajša, zelo dobro formirana, široka, dobro omišičena ledja

Nezaželen je plitek, ozek, slabo omišičen srednji del trupa, pobita rebra, za vihrom vdrt, mehak in/ali uleknjen ali krapji hrbet, zelo dolg ali zelo kratek hrbet, dolga, ozka ledja, slab prehod v križ.

Ocene

10 - srednji del skladnih proporcev, optimalno oblikovan

8 – 9 - Širok in globok srednji del, gornja linija harmonična, hrbet lahko nekaj daljši vendar dobro formiran, ledja, lahko srednje dolga, morajo biti široka in dobro omišičena.

7 - Dovolj globok in širok, ne predolg hrbet in ledja. Gornja linija mora biti zadovoljiva. Hrbet ne sme biti uleknjen, vdrt za pleči ali krapji. Ledja, če so nekoliko daljša, morajo biti dobro omišičena.

5-6 - Zadovoljiva globina in širina, zmerna uleknjenost hrbta, ki mora biti dobro omišičen, širok in ne mehak je še sprejemljiva. Izrazito uleknjen, za pleči vdrt ali krapji hrbet ni zadovoljiv, tudi ne dolga in slabotna ledja.

8.3.6 Zadnji del trupa

Ocenjuje se širina, dolžina, položaj in oblika križa, dolžina in položaj križnice, nasajenost repa ter dolžina in omišičenost stegna.

Zaželen je blago padajoč križ nekoliko konveksne gornje linije, dolg, dovolj širok – nikoli širši kot daljši, okrogel, dobro omišičen. Križnica je dolga, z dobro nasajenim, elegantno nošenim repom. Stegna je dolga, stegno dobro omišičeno.

Nezaželen je ozek, zelo kratek ali zelo dolg, strehast križ, kratka križnica, izrazito globoko / visoko nasajen rep, slabo omišičena stegna.

Ocene

10 - Skladno oblikovan dolg, eleganten prostoren zadnji del ki optimalno funkcioniira.

8 – 9 - Križ vedno daljši kot širši, rep vedno pravilno nasajen in elegantno nošen, dobra omišičenost in zelo dobro funkcioniranje.

7 - Pravilno grajen manj tipičen križ z dobro omišičenostjo in funkcijo. Križnica mora biti dovolj dolga, prehod v ledja dober. Malenkost globlje ali višje nasajen rep je dovoljen.

5 – 6 - Preširok v razmerju z dolžino, pobit ali horizontalen a dobro grajen in omišičen. Lahko je malenkost izbočen, ali nakazano strehast . Omišičenost mora biti zadovoljiva.

8.3.7 Okončine

Ocenjuje se gradnja, pravilnost stoje ter kvaliteta kopit prednjih in zadnjih okončin.

Zaželene so krajše, čvrste, dobro omišičene okončine, z dobro formiranimi globokimi jasno izraženimi in pravilno oblikovanimi sklepi, korektnih stoj in dovolj velikih pravilno, oblikovanih, proporcionalnih, zdravih kopit. Podlahti in goleni so dolge, piščalnice čim krajše, biclji srednje dolgi

Nezaželeni so slabotni sklepi, močno izražene nepravilnosti v stojah, dolgi, mehki biclji, majhna plitka kopita nepravilnih oblik.

Ocene – Prednje noge

10 – Podlahtnica je dolga , piščalnica kratka z jasno izraženimi tetivami, stoje popolnoma pravilne. Bicelj je srednje dolg, prožen. Kopita čvrsta, pravilno oblikovana.

8 – 9 – Stoje so pravilne, odstopanja od zaželenih razmerij in kvalitete ustroja so minimalna ,

7 – Sprejemljiva so manjše nepravilnosti v stoji – malenkost iz osi, podse ali predse, nikoli telečja stoja ob sicer čvrstem in korektnem ustroju ali manjše slabosti v ustroju ob pravilnih stojah.

5 – 6 – Zmerno izražene nepravilnosti v stojah in slabosti v ustroju (če jih je več) ali posamezne močnejše izražene napake v stojah ali ustroju.

Ocene – Zadnje noge

10 – Golenica je dolga, skočni sklep širok in globok, piščalnica kratka z jasno izraženimi tetivami. Koti optimalni, stoje povsem pravilne. Bicelj srednje dolg, prožen, kopita čvrsta, pravilno oblikovana.

8 – 9 – Stoje so pravilne, odstopanja od zaželenih razmerij in kvalitete ustroja so minimalna ,

7 – Sprejemljiva so manjše nepravilnosti v stoji – malenkost iz osi, podse ali zase, malenkost sabljaste ali spetne, nikoli dogasta stoja ob sicer čvrstem in korektnem ustroju ali manjše do zmerne slabosti v ustroju ob pravilnih stojah in okotenosti.

5 – 6 – Zmerno izražene nepravilnosti v stojah in slabosti v ustroju (če jih je več) ali posamezne močnejše izražene napake v stojah ali ustroju.

8.3.8 Gibanje

Gibanje se ocenjuje v koraku in kasu. Ocenjuje se:

- Pravilnost gibanja

Zaželeno je enakomerno, v hodu pravilno širitaktno, v kasu čisto dvotaktno gibanje, brez odstopanj iz smeri v lebdeči fazi koraka in stabilnih okončin v fazi obremenitve.

Nezaželena je neenakomerna spotikajoča se hoja in kas, kljusanje, večja odstopanja iz smeri v lebdeči fazi koraka in stabilnih okončin v fazi obremenitve, še zlasti v karpusih razmaknjena hoja, klepanje, kresanje, struganje, klecava hoja, zvrčanje skočnih sklepov v fazi obremenitve.

Ocene

10 – Gibanje prednjih in zadnjih okončin je popolnoma pravilno.

8 – 9 – Malenkostne do komaj zaznavne posamične nepravilnosti v gibanju.

7 – Sicer zaznavne nepravilnosti v gibanju, ki pa niso močnejše izražene, ob dostopu je obremenitev kopita enakomerna, v fazi obremenitve so okončine povsem stabilne.

5 – 6 – Srednje do znatno izražene nepravilnosti v gibanju, nikoli kljusanje.

- Izdatnost in prožnost gibanja

Zaželeno je energično, izdatno, kadencirano in prožno gibanje v dobrem ritmu, ravnotežju in zamahu, z jasno izraženo fazo lebdenja v kasu, in galopu, aktivnim zadnjim delom in prožnim hrbtom.

Nezaželeno je neizdatno nizko in togo gibanje.

Ocene

10 – Izjemno izdatno ritmično, kadencirano in prožno gibanje z optimalnim, aktivnim sodelovanju celotnega trupa.

8 – 9 – Zelo izdatno ritmično, kadencirano in prožno gibanje z zelo dobrim, aktivnim sodelovanju celotnega trupa v hodu in kasu

7 – Dovolj izdatno, ritmično, kadencirano in prožno gibanje z zadovoljivim sodelovanju celotnega trupa; v hodu in kasu dostop zadnjega kopita preko sledi prednjega.

5 – 6 – Manj izdatno ritmično, kadencirano in prožno gibanje z zadovoljivim sodelovanju celotnega trupa.

mag. Janez Rus, dr.vet.med.

PRAVILNIK O PREIZKUSU DELOVNE SPOSOBNOSTI ŽREBCEV LIPICANSKE PASME V KOBILARNI LIPICA IN MERILA ZA RAZVRŠČANJE ŽIVALI V KAKOVOSTNE RAZREDE

1 Preizkus delovne sposobnosti lipicanskih žrebcev se izvaja kot Preizkus delovne sposobnosti na testni postaji.

2 Testna postaja za preizkus delovne sposobnosti lipicanskih žrebcev je Kobilarna Lipica. Preizkus delovne sposobnosti je obvezen za vse žrebce, zrejene v Kobilarni Lipica v starosti 4 let. V preizkus delovne sposobnosti lahko prijavijo svoje žrebce, katerih ocena telesnih lastnosti je 75 točk ali več, tudi člani Združenja rejcev lipicanca Slovenije in člani drugih rejskih organizacij.

3 Preizkus delovne sposobnosti žrebcev lipicanske pasme traja 100 dni.

4 Za izvedbo preizkusa delovne sposobnosti sta odgovorna strokovni vodja Kobilarne Lipica in glavni trener. Glavi trener v dogovoru s strokovnim vodjem pripravi delovni načrt in imenuje vodjo treninga, ki organizira in vodi delo z mladimi žrebci v času treninga in je odgovoren za pripravo in izvedbo predizpita in zaključnega izpita.

5 Predizpit

Predizpit se opravi po prvi tretjini preizkusa. V predizpitu se ocenjuje karakter, temperament, delavoljnost in zmožnost, osnovne hode - korak, kas, galop žrebcev na roki ter voljnost in sposobnost pod sedlom.

Lastnosti ocenjuje vodja treninga in komisija, ki jo sestavljata glavni trener in strokovni vodja Kobilarne Lipica.

6 Zaključni izpit

6.1 Zaključni izpit se izvede zadnja dva dni preizkusa. V zaključnem izpitu se ocenjuje karakter, temperament, delavoljnost in zmožnost, osnovni hodi - korak, kas, galop žrebcev, voljnost in sposobnost pri izvajanju dresurnih nalog in voljnost in sposobnost v terenskem jahanju.

6.2 Karakter in temperament oceni vodja treninga, delavoljnost in zmožnost vodja treninga in komisija, ki jo sestavljajo glavni trener, strokovni vodja Kobilarne Lipica in sodnik za dresurno jahanje z mednarodno licenco. Osnovne hode –korak, kas galop pod sedlom oceni komisija. Dresurne sposobnosti pod sedlom oceni komisija in »tuji« jezdec (jezdec, ki ni zaposlen v Kobilarni Lipica in ne pozna konj v preizkusu). Terensko jahanje oceni tuji jahač. Sodnika z mednarodno licenco in tujega jahača določi strokovni svet na predlog strokovnega vodje Kobilarne Lipica,

REJSKI PROGRAM ZA LIPICANCA
KOBILARNA LIPICA - ZRLS

6.3 Osnovne hode in izvajanje nalog pod sedlom se ocenjuje po splošno uveljavljenih strokovnih pravilih.

Dresura - voljnost in sposobnost v dresurnem jahanju ocenjuje se ocenjuje v nalogi težavnostne stopnje A po pravilniku KZS v maneži veliki 20 x 60 m.

Terensko jahanje - na progi, dolgi 3.000 do 5.000 m se ocenjuje voljnost in sposobnost ter dosežen čas. Voljnost in sposobnost ocenjuje tuj jahač. Dosežen čas se ovrednoti v primerjavi s časi ostalih žrebcev v preizkusu. Dolžino proge se določi z ozirom na vremenske pogoje in lastnosti proge. V vsakem od osnovnih hodov mora žrebec premagati tretjino proge.

7 Zunanji član komisije in testna jahača ne smeta biti seznanjena z ocenami iz predizpita, s podatki o lastnikih konja in podatki o žrebcih v preizkusu.

8 Ocenjevanje je tajno. Ocene se objavijo po končanem preizkusu delovne sposobnosti, ob razglasitvi rezultatov preizkusa.

9 Posamezne lastnosti se ocenjuje z ocenami od 1 do 10 (vmesne ocene niso dovoljene) v skladu s splošno uveljavljenimi pravili konjenišтва.

10	odlično	4	pomanjkljivo
9	zelo dobro	3	razmeroma slabo
8	prav dobro	2	Slabo
7	dobro	1	zelo slabo
6	zadovoljivo	0	neocenjeno
5	zadostno		

10 Za vsako posamezno oceno je z ozirom na pomembnost ocenjevanе lastnosti določen relativni korekcijski faktor(k.f.) v odstotkih in delež ocene glede na ocenjevalca, če je lastnost večkrat ocenjevana, s pomočjo katerega se izračuna končna ocena. Korekcijski faktor določi strokovni svet:

10.1 Predizpit

Lastnost	Vodja treninga	k.f. Komisija	k.f.	Skupna ocena
Karakter		5	5	10
Temperament		5	5	10
Delavoljnost in zmožnost		15	5	20
Hodi				
Korak		5	5	10
Kas		5	5	10
Galop		5	5	10
Voljnost in sposobnost pod sedlom		20	10	30
Skupna ocena		60	40	100

10.2 Zaključni izpit:

REJSKI PROGRAM ZA LIPICANCA
KOBILARNA LIPICA - ZRLS

Lastnost		k.f. Komisija	k.f. Skupna ocena	k.f.
Karakter	Vodja treninga	5		5
Temperament		5		5
Delavoljnost in zmožnost		5	10	15
Hodi				
Korak			10	10
Kas			10	10
Galop			10	10
Dresurno jahanje	Tuji jahač			
Voljnost in sposobnost		25	5	30
Terensko jahanje	Tuji jahač			
Voljnost in sposobnost		10		10
Dosežen čas			5	5
Skupna ocena		50	50	100
Končna ocena	Predizpit	k.f. Izpit	k.f. Skupna ocena	k.f.
Skupna ocena		20	80	100

11 Končna ocena se izračuna na dve decimalni mesti natančno. Ocena pet letnih in starejših žrebcev se zmanjša za 5 odstotkov. Zmanjšana vrednost predstavlja končno oceno.

12 Na osnovi ocene rezultatov preizkusa delovne sposobnosti se živali razvrsti v razrede:

Ocena	Razred
8,5 in več	I
7,5-8,49	II
6,5-7,49	III
manj kot 6,5	IV

13 Kobilarna Lipica mora dostaviti rezultate za posamezne ocenjevane lastnosti in skupno oceno vsake živali z njeno uvrstitvijo in povprečno oceno celotne skupine živali v preizkusu lastniku. Rezultati v obliki skupne končne ocene vsake živali in razvrstitev žrebcev v preizkusu so javni.

14 Žrebci, ki ob pričetku preizkusa na testni postaji kažejo pomanjkljivosti v pripravljenosti in kondiciji se lahko na osnovi presoje vodje testa in strokovnega vodje Kobilarne Lipica izključi iz preizkusa. Živali se lahko izključi iz preizkusa delovne sposobnosti tudi v primeru poškodbe ali bolezni, če so bile v času trajanja preizkusa v veterinarski oskrbi tri ali več dni zapored ali pa bi nadaljevanje treninga lahko trajno vplivalo na njihovo lastno delovno sposobnost in splošno zdravstveno stanje, oziroma bi bilo s tem ogroženo zdravstveno stanje ostalih živali v preizkusu.

15 Živali, ki so bile iz preizkusa izključene iz razlogov navedenih pod 14. točko in živali, ki testa niso opravile s pozitivnim rezultatom, lahko v naslednjem letu ponovno opravljajo preizkus.

16 Navodilo za ocenjevanje delovne sposobnosti lipicanskih žrebcev

16.1 Karakter

Presoja se glede na obnašanje in reakcije živali v fazi priprave izpit - v hlevu in treningu in na izpitu samem.

Zaželen je dobrohoten, zaupljiv karakter. Konj mora biti pri negi, oskrbi in pri delu - treningu sproščen, zaupljiv, poslušen, vodljiv in prizadeven.

Nezaželen je nezaupljiv ali celo zloben karakter, različne motnje v obnašanju – hlapanje, tkanje, še posebej pa agresivno obnašanje živali.

16.2 Temperament

Presoja se prav tako kot karakter glede na obnašanje in reakcije živali v fazi priprave izpit - v hlevu in treningu in na izpitu samem.

Zaželen je živahen, čuječ temperament.

Nezaželen je izrazito flegmatičen, še posebej pa izrazito nervozen, temperament ali nagnjenost k paniki.

16.3 Delavoljnost in zmožnost

Presoja se volja do dela – treninga in psihične ter posredno tudi fiziološke lastnosti živali.

Zaželena je dobra komunikativnost, dojemljivost in učljivost pa tudi vzdržljivost živali.

Nezaželena je nezainteresiranost in nepripravljenost na sodelovanje, trma ali celo upornost.

16.4 Voljnost pod sedlom in v vpregi

Presoja se sproščenost, spretnost, fizična uravnoveženost in skladnost gibanja, odziv na dejstva jezdeca ali voznika.

Zaželeno je sproščeno, živahno gibanje živali v dobrem taktu v vseh hodih, voljno sprejemanje opreme, jahača in voznika ter dobro odzivanje na dejstva.

Nezaželeno je pomanjkanje volje in sposobnosti in neodzivanje na dejstva oziroma neobvladljivost.

16.5 Hodi

Ocenjuje se korektnost in izdatnost v hodu kasu in galopu po enakih kriterijih kot pri ocenjevanju lastnosti zunanosti.

Korak mora biti korekten, izdaten, energičen in prožen, pravilen – štiritahten.

Kas mora biti korekten, izdaten, nekoliko kadenciran, energičen in prožen, pravilen – dvotakten. Posebej pomembna je aktivnost in prožnost zadnjega dela – nog, križa in ledij, ter hrbta.

Galop mora biti izdaten, energičen in prožen, pravilen – tri-takten, z jasno fazo lebdjenja.

Nezaželeno je nekorektno, neizdatno, nizko in togo gibanje, spotikanje, in neenakomernost ali odstopanja od takta (kljusanje v hodu in kasu, štiritahtni galop).

mag. Janez Rus, dr.vet.med.

PRAVILNIK O PREIZKUSU DELOVNE SPOSOBNOSTI KOBIL LIPICANSKE PASME IN MERILA ZA RAZVRŠČANJE ŽIVALI V KAKOVOSTNE RAZREDE

1 Preizkus delovne sposobnosti lipicanskih kobil se izvaja kot:

Preizkus delovne sposobnosti na testni postaji
ali

Izpit delovne sposobnosti

2 Testna postaja za preizkus delovne sposobnosti lipicanskih kobil je Kobilarna Lipica.

Preizkus delovne sposobnosti traja 28 dni. Preizkus delovne sposobnosti na testni postaji je obvezen za vse žrebice, zrejene v Kobilarni Lipica v starosti 4 let.

3 Izpit delovne sposobnosti se izvaja v Kobilarni Lipica. Izpit delovne sposobnosti opravljajo žrebice v starosti 4 let ter kobile članov Združenja rejcev lipicanca Slovenije in članov drugih rejskih organizacij.

4 Preizkus delovne sposobnosti na testni postaji

4.1 Za izvedbo preizkusa delovne sposobnosti na testni postaji pod sedlom in v vpregi sta odgovorna strokovni vodja Kobilarne Lipica in glavni trener. Glavi trener v dogovoru s strokovnim vodjem pripravi delovni načrt in imenuje vodjo treninga, ki organizira in vodi delo z mladimi kobilami v času treninga in je odgovoren za pripravo in izvedbo predizpita in zaključnega izpita.

4.2 Predizpit

Predizpit se opravi 14 dan preizkusa. V predizpitu se ocenjuje karakter, temperament, delavoljnost in zmožnost, osnovne hode - korak, kas, galop kobil na roki ter voljnost in sposobnost pod sedlom.

4.3 Lastnosti ocenjuje vodja treninga in komisija, ki jo sestavljata glavni trener in strokovni vodja Kobilarne Lipica.

5 Zaključni izpit

5.1 Zaključni izpit se izvede zadnji dan preizkusa. V zaključnem izpitu se ocenjuje karakter, temperament, delavoljnost in zmožnost, osnovne hode - korak, kas, galop kobil pod sedlom ter voljnost in sposobnost pod sedlom in v eno-vpregi.

5.2 Karakter, temperament oceni vodja treninga, delavoljnost in zmožnost ter osnovne hode - korak, kas, galop vodja treninga in komisija, ki jo sestavljajo glavni trener, strokovni vodja Kobilarne Lipica in en zunanji član, praviloma sodnik za dresurno jahanje z mednarodno licenco. Voljnost in sposobnost pod sedlom in v vpregi ocenita tuji jahač in voznik. Zunanjega

člana in tujega jahača in voznika določi strokovni svet na predlog strokovnega vodje Kobilarne Lipica.

5.2 Izpit pod sedlom se opravi v maneži veliki najmanj 20 x 60 m, izpit v vpregi pa v maneži veliki najmanj 30 x 70 m.

6 Izpit delovne sposobnosti

6.1 Za izvedbo izpita delovne sposobnosti kobil lipicanske pasme pod sedlom ali v eno-vpregi sta odgovorna strokovni vodja Kobilarne Lipica in glavni trener. Glavi trener v dogovoru s strokovnim vodjem pripravi delovni načrt za izvedbo izpita.

6.3 V izpit prijavijo rejci kobile, ki so jih pripravljali sami.

6.4 Lastnosti ocenjuje vodja treninga in komisija, ki jo sestavljajo strokovni vodja Kobilarne Lipica, glavni trener Kobilarne Lipica, en zunanji član, praviloma sodnik za dresurno jahanje z mednarodno licenco, ter tuji jahač ali voznik. Zunanjega člana in tujega jahača ali voznika določi strokovni svet na predlog strokovnega vodje Kobilarne Lipica.

6.5 V izpitu delovne sposobnosti se ocenjuje karakter, temperament, delavoljnost in zmožnost, osnovne hode - korak, kas, galop kobil ter voljnost in sposobnost pod sedlom ali v vpregi.

6.6 Karakter, temperament, delavoljnost in zmožnost ter osnovne hode -korak, kas, galop oceni komisija, voljnost in sposobnost pod sedlom in v vpregi oceni še "tuji" jahač ali voznik.

Izpit pod sedlom se opravi v maneži veliki najmanj 20 x 60 m, izpit v vpregi pa v maneži veliki najmanj 30 x 70 m.

7 Posamezne lastnosti se ocenjuje z ocenami od 1 do 10 (vmesne ocene niso dovoljene) v skladu s splošno uveljavljenimi pravili konjenišтва.

10	Odlično	4	pomanjkljivo
9	zelo dobro	3	razmeroma slabo
8	prav dobro	2	slabo
7	Dobro	1	zelo slabo
6	Zadovoljivo	0	neocenjeno
5	Zadostno		

8 Za vsako posamezno oceno je z ozirom na pomembnost ocenjevane lastnosti določen relativni korekcijski faktor(k.f.) v odstotkih in delež ocene glede na ocenjevalca, če je lastnost večkrat ocenjevana, s pomočjo katerega se izračuna končna ocena. Korekcijski faktor določi strokovni svet.

9. Preizkus delovne sposobnosti na testni postaji

9.1 Predizpit

Lastnost	Vodja treninga	k.f.	Komisija	k.f.	Skupna ocena	k.f.
Karakter		5		5		10
Temperament		5		5		10

REJSKI PROGRAM ZA LIPICANCA
KOBILARNA LIPICA - ZRLS

Delavoljnost in zmožnost	5	5	10
Hodi			
Korak	5	5	10
Kas	5	5	10
Galop	5	5	10
Voljnost in sposobnost			
pod sedlom	20	20	40
Skupna ocena	50	50	100

9.2 Izpit:

Lastnost	Vodja treninga	k.f.	Komisija	k.f.	Skupna ocena	k.f.
Karakter		10				10
Temperament		10				10
Delavoljnost in zmožnost		10				10
Hodi						
Korak		5		5		10
Kas		5		5		10
Galop		5		5		10
Voljnost in sposobnost						
pod sedlom		5		15		20
v vpregi		5		15		20
Skupna ocena		55		45		100
Končna ocena	Predizpit	k.f.	Izpit	k.f.	Skupna ocena	k.f.
Skupna ocena		20		80		100

10 Izpit delovne sposobnosti:

Lastnost	Komisija	k.f.	Tuji jahač/voznik	k.f.	Skupna ocena	k.f.
Karakter		10				10
Temperament		10				10
Delavoljnost in zmožnost		10				10
Hodi						
Korak		10				10
Kas		10				10
Galop		10				10
Voljnost in sposobnost		10		30		40
pod sedlom ali v vpregi						
Skupna ocena		70		30		100

11 Končna ocena se izračuna na dve decimalni mesti natančno. Ocena pet letnih in starejših kobil se zmanjša za 5 odstotkov. Zmanjšana vrednost predstavlja končno oceno.

12 Na osnovi ocene rezultatov preizkusa delovne sposobnosti se živali razvrsti v razrede:

Ocena	Razred
8,5 in več	I
7,5-8,49	II
6,5-7,49	III
manj kot 6,5	IV

13 Kobilarna Lipica mora dostaviti rezultate za posamezne ocenjevane lastnosti in skupno oceno vsake živali z njeno uvrstitvijo in povprečno oceno celotne skupine živali v izpitu

delovne sposobnosti lastniku. Rezultati v obliki skupne končne ocene vsake živali in razvrstitev kobil v preizkusu so javni.

14 Živali, ki ob pričetku preizkusa na testni postaji kažejo pomanjkljivosti v pripravljenosti in kondiciji se lahko na osnovi presoje vodje testa in strokovnega vodje Kobilarne Lipica izključi iz preizkusa. Živali se lahko izključi iz preizkusa delovne sposobnosti tudi v primeru poškodbe ali bolezni, če so bile v času trajanja preizkusa v veterinarski oskrbi tri ali več dni zapored ali pa bi nadaljevanje treninga lahko trajno vplivalo na njihovo lastno delovno sposobnost in splošno zdravstveno stanje, oziroma bi bilo s tem ogroženo zdravstveno stanje ostalih živali v preizkusu.

Enaka določila veljajo za zavrnitev živali za izpit delovne sposobnosti.

15 Živali, ki so bile iz preizkusa izključene iz razlogov navedenih pod 14. točko in živali, ki testa niso opravile s pozitivnim rezultatom, lahko v naslednjem letu ponovno opravljajo preizkus.

16 Navodilo za ocenjevanje delovne sposobnosti lipicanskih kobil

16.1 Karakter

Presoja se glede na obnašanje in reakcije živali v fazi priprave izpit - v hlevu in treningu in na izpitu samem.

Zaželen je dobrohoten, zaupljiv karakter. Konj mora biti pri negi, oskrbi in pri delu - treningu sproščen, zaupljiv, poslušen, vodljiv in prizadeven.

Nezaželen je nezaupljiv ali celo zloben karakter, različne motnje v obnašanju – hlananje, tkanje, še posebej pa agresivno obnašanje živali.

16.2 Temperament

Presoja se prav tako kot karakter glede na obnašanje in reakcije živali v fazi priprave izpit - v hlevu in treningu in na izpitu samem.

Zaželen je živahen, čuječ temperament.

Nezaželen je izrazito flegmatičen, še posebej pa izrazito nervozen, temperament ali nagnjenost k paniki.

16.3 Delavoljnost in zmožnost

Presoja se volja do dela – treninga in psihične ter posredno tudi fiziološke lastnosti živali.

Zaželena je dobra komunikativnost, dojemljivost in učljivost pa tudi vzdržljivost živali.

Nezaželena je nezainteresiranost in nepripravljenost na sodelovanje, trma ali celo upornost.

16.4 Voljnost pod sedlom in v vpregi

Presoja se sproščenost, spretnost, fizična uravnoveženost in skladnost gibanja, odziv na dejstva jezdeca ali voznika.

Zaželeno je sproščeno, živahno gibanje živali v dobrem taktu v vseh hodih, voljno sprejemanje opreme, jahača in voznika ter dobro odzivanje na dejstva.

Nezaželeno je pomanjkanje volje in sposobnosti in neodzivanje na dejstva oziroma neobvladljivost.

16.5 Hodi

Ocenjuje se korektnost in izdatnost v hodu kasu in galopu po enakih kriterijih kot pri ocenjevanju lastnosti zunanosti.

REJSKI PROGRAM ZA LIPICANCA
KOBILARNA LIPICA - ZRLS

Korak mora biti korekten, izdaten, energičen in prožen, pravilen – štiritahten.

Kas mora biti korekten, izdaten, nekoliko kadenciran, energičen in prožen, pravilen – dvotakten. Posebej pomembna je aktivnost in prožnost zadnjega dela – nog, križa in ledij, ter hrbta.

Galop mora biti izdaten, energičen in prožen, pravilen – tri-takten, z jasno fazo lebdenja.

Nezaželeno je nekorektno, neizdatno, nizko in togo gibanje, spotikanje, in neenakomernost ali odstopanja od takta (kljusanje v hodu in kasu, štiritahtni galop).

mag. Janez Rus, dr.vet.med.